

Kahan

12 | **LENKA MOTTLOVÁ, ALKA**

Hodnotu člověka neurčuje jeho handicap, ale to, kým je

14 | **NOVÁ OBEČNÍ VYHLÁŠKA**

Pes na veřejném prostranství musí být vždy na vodítku

18 | **VLASTNÍ NEBO ZDRAVĚJŠÍ OBĚDY**

Nový školní rok přinesl změny ve fungování jídelen

**Více třídění,
méně skládkování,
energetické využití**

UDRŽTE SI TEPLO DOMA

VENKOVNÍ ROLETY

PRO RODINNÉ I BYTOVÉ DOMY

✓ OCHRANA PROTI
**HLUKU až
o 10 dB**

✓ TEPELNÉ
**ÚSPORY
až o 15%**

✓ PLNÉ ZATEMNĚNÍ PRO
**ZDRAVÝ
SPÁNEK**

ČESKÁ
VÝROBA

T - 222 590 590
E - almma@almma.cz

almma.cz

Potřebujete prodat, pronajmout, nebo koupit nemovitost?
Obrátte se na profesionály. Zajistíme pro Vás:

- ➔ Profesionální makléřský a právní servis
- ➔ Komunikace nabídky na nejvýznamnějších inzertních serverech
- ➔ Zajištění podání návrhu na vklad smlouvy na katastr nemovitostí a jednání s katastrálním úřadem
- ➔ Advokátní úschova finančních prostředků v renomované advokátní kanceláři
- ➔ Zajištění PENB = Průkazu energetické náročnosti budovy
- ➔ Zajištění profesionálního finančního poradenství - zprostředkování hypotéky, popř. jiného úvěru
- ➔ V případě zprostředkování pronájmu - prověření zájemce, zpracování nájemní smlouvy, uzavření (podpis) v sídle realitní kanceláře
- ➔ Zpracování odborného posouzení ceny nemovitosti pro potřeby dědického řízení

Navštivte naši kancelář: třída Osvobození 309
Příbram VII 261 01

JSME TU PRO VÁS!

Martin Hruška
+420 724 374 535

SVATOMARTINSKÁ

VÍNA V PŘÍBRAMI NÁMĚSTÍ T.G.M

8. LISTOPAD - 13:00 - 19:00

Tree Reality

Realitní kancelář makléřky
s 13 lety zkušeností

- Kvalita, transparentnost, bezpečnost
- Prodej nemovitostí s garancí
- Ekologicky šetrná realitka
- Certifikovaná makléřka

Kontaktujte nás

tel. 603 229 362

- 8** ODPADOVÉ CÍLE: VÍCE TŘÍDĚNÍ, MÉNĚ SKLÁDKOVÁNÍ, ENERGETICKÉ VYUŽITÍ
- 12** HODNOTU ČLOVĚKA NEURČUJE JEHO HANDICAP, ALE TO, KÝM JE. ROZHOVOR S LENKOU MOTTLOVOU
- 13** ALKAFFEST NÁM UKAZUJE, ŽE HUDBA A SETKÁVÁNÍ BOURAJÍ BARIÉRY
- 14** PES NA VEŘEJNÉM PROSTRANSTVÍ MUSÍ BÝT VŽDY NA VODÍTKU
- 16** PŘÍBRAM SCHVÁLILA ZÁSADY SPOLUPRÁCE S INVESTORY
- 18** NOVÝ ŠKOLNÍ ROK PŘINESL ZMĚNY VE FUNGOVÁNÍ JÍDELEN

Pozastavení měsíčních karet pro parkování u nemocnice a hřbitova	4
Zastupitelstvo schválilo změnu Územního plánu	6
Kam s ním?	10
Krevní plazmu v Příbrami darují stovky lidí	14
Bohaté zážitky napříč školami a školkami v Příbrami	18
Pestrý říjnový program Hornického muzea Příbram	20
Stíny, objemy, rastry a prázdnota	21
... a přece se poběží! Hned dvakrát	22
Olympiáda seniorů: věk je pouze číslo	23
Výroční zpráva ukazuje Příbram pohledem čísel	24
Údolím Reserwy k Třítrubecké louce	25
Příběhy z Březového vrchu XIX.: hormistr a radní Christian Anton Stritzl	28
Zábor prostranství	30
Kalendář akcí	31

Městský zpravodaj Kahan publikuje příspěvky autorů a autorek po redakčním výběru a úpravě. Za obsahovou správnost odpovídají autoři. Většina textů má spíše informativní charakter, v rubrikách Polemika, Názozy, Úvodník, Anketa či Rozhovor ale mohou být uvedeny názory a postoje, které nemusí vyjadřovat pohled redakce nebo členů redakční rady. Redakce přijímá příspěvky občanů i zastupitelů na kahan@pribram.eu.

Kahan - Zpravodaj města Příbram, vychází 11x ročně, slouží k informování občanů města Příbram. **Vydává:** Město Příbram, Tyršova 108 (IČO: 00243132) pod registračním číslem Ministerstva kultury ČR E11726 v nákladu 15 400 výtisků. Do každé domácnosti v Příbrami je doručen 1 výtisk zdarma. **Místo vydání:** Městský úřad Příbram, Odbor komunikace a cestovního ruchu, Příbram I, Tyršova 108, tel.: 318 402 281, e-mail: kahan@pribram.eu. **Příjem inzerce:** Odbor komunikace a cestovního ruchu, tel.: 318 402 281, e-mail: kahan@pribram.eu. Za věcnou správnost článků odpovídají autoři. **Redakční rada:** Jan Konvalinka, Vladimír Karpíšek, Miroslav Peterka, Zuzana Kučerová, Eva Švehlová, Jaroslav Hodrment. **Šéfredaktor:** Stanislav D. Břeň. **Redakční uzávěrka** je první den předchozího měsíce. Další zprávy radnice na pribram.eu, kahan.pribram.eu nebo facebook.com/mestskyuradpribram. Distribuce tohoto čísla probíhá od 30. září do 7. října 2025. Foto na titulní straně: Stanislav D. Břeň.

JE TO MARNÝ? NENÍ

Vzpomínáte, jak jsme nedávno na náměstí na sídlišti vysypali plné popelářské auto odpadu? Byl to pro mnohé zúčastněné docela silný zážitek. Pomineme-li fakt, že to po smyslové stránce nebyla úplně procházka růžovým sadem, nejde nevzpomenout i docela ostudné zjištění, že máme v oblasti třídění odpadu poměrně zásadní rezervy.

Chvilku jsem tu hromadu obcházel a tu a tam v ní trochu poštrachal. Do myslí se mi neustále vkrádala replika z filmu *Jáchyme, hoď ho do stroje*: „je to marný, je to marný, je to marný!“ Jak dlouho už se naše společnost učí třídit odpad, kolik článků a publikací se o tom napsalo, jak masivní osvěta je všude kolem nás... A pak se vysypou černé popelnice ze sídliště a všude je plast, papír, bioodpad, kusy dřeva a k tomu i plechovky s barvou. Celé to zoufalství korunuje ještě fakt, že po celém sídlišti jsou hnízda s kontejnery, kam se dají jednotlivé druhy odpadu úplně v pohodě separovat.

Je to lenost nebo ignorace? Proč oproti průměru našeho kraje zaostává Příbram o skoro 20 kg tříděného odpadu na osobu a rok? Proč je celorepublikový průměr 51 kg, a my v Příbrami dokážeme jen 44 kg? Máme opravdu co dohánět.

Je mi úplně jasné, že mezi Příbramany je i velké procento těch, kteří třídí svědomitě a záleží jim na tom, aby se vůči životnímu prostředí a naší planetě nechovali jako čuňata. Za to jsem moc rád. Zároveň doufám, že se skupina těch, kteří zatím třídit neumí nebo nechťejí, bude zmenšovat.

Víte, ono se na nás z EU hrne větších množství různých ekologických nařízení, přičemž ne všechna lze považovat za přiměřená a v důsledku pro obyvatele ČR přínosná. Třídění odpadu je ale něco, co dává absolutní smysl. Ne třeba jen z pohledu ekologie, ale i ekonomiky. Zkusme si, prosím, dát závazek, že s tím tříděním něco uděláme, třeba pro začátek aspoň doženeme republikový průměr!

Jan Konvalinka
starosta města Příbram

Předání velení 131. dělostřeleckého oddílu

V prostorách kasáren 13. dělostřeleckého pluku proběhl slavnostní nástup u příležitosti předání funkce velitele 131. dělostřeleckého oddílu „Generála Netika“. Novým velitelem oddílu se stal Jaromír Evan, který přebírá velení po Štěpánu Zvěřinovi. Podplukovník Jaromír Evan, rodák z Uherského Hradiště, zahájil svou vojenskou kariéru v roce 2006 studiem na Univerzitě obrany. Po absolvování oboru Vojenský management v roce 2011 nastoupil k 131. dělostřeleckému oddílu, kde postupně působil jako velitel palebné čety, zástupce velitele baterie, náčelník štábu a zástupce velitele oddílu. Během své služby se podílel na plnění úkolů v zahraničních operacích – v Afghánistánu (2014), Mali (2017), Iráku (2022) a naposledy v roce 2024 jako velitel úkolového uskupení v Litvě.

Týden turistických informačních center

Od 24. do 31. října proběhne 6. ročník celostátní akce pořádané Asociací turistických informačních center ČR, která se koná u příležitosti Světového dne pro rozvoj informací. Ten vyhlásila OSN v roce 1972, aby připomínal význam přístupu k informacím v dnešním světě. Turistické informační centrum města Příbram se připojí v pátek 24. října. Pro návštěvníky bude připraven malý dárek. Příbramské „íčko“ se nachází v Pražské ulici a má otevřeno denně od 9.00 do 17.00.

Nové telefony na Finanční správu

Finanční správa České republiky (FS) přechází na nový systém IP telefonie. Definitivně tím budou nahrazeny staré telefonní ústředny, které v kontaktu s veřejností umožňovaly zobrazit jen dvě možnosti - tzv. skryté číslo nebo mobilní číslo GSM brány, na které se nedá dovolat zpět. „Cenou za nový komfort pro volající je postupná změna telefonních kontaktů všech finančních úřadů a dalších pracovišť vyvolaná nezbytným přechodem na celorepublikovou provolbu/národní číslo 9531 a přechodem na nové číslo 112,“ informovala FS. Po přechodnou dobu budou dostupná i původní telefonní čísla. Na nich bude nahráno sdělení formou automatické hlasové zprávy, která volajícímu sdělí nové telefonní číslo spojovatelského pracoviště příslušného finančního úřadu a odkáže ho na informace na webu FS. Na těchto stránkách bude dostupný kalendář přechodu telefonních spojení podle krajů a návod, jak jednoduše najít nové číslo.

Digitální dvojče na D4

Nedávno otevřená dálnice D4 z Hájů směrem na Písek je nejen nejdelší úsek vybudovaný formou PPP projektu, ale také vůbec první dálnice v Česku, která má své plně funkční digitální dvojče. Díky platformě Viida od společnosti Vars Brno získala dálnice „digitální otisk“, který v reálném čase odráží stav skutečné silnice. „Samotný BIM model je statický otisk stavby, ale teprve propojení s reálnými daty a procesy z něj dělá digitální dvojče. Díky tomu lze v reálném čase sledovat stav majetku, plánovat údržbu a automatizovat reakce na mimořádné události,“ řekl technický ředitel dodavatelské společnosti David Novák. Systém využívá firma Via Salis Operations, která má provoz dálnice D4 na starosti po dobu 25 let. V praxi to znamená např. to, že při nehodě a poškození svodidel systém okamžitě spustí proces opravy - od nahlášení až po uzavření jízdního pruhu přes dopravní systém. Údržbové čety v terénu přitom používají tablety s přesností lokalizace do 10 cm, proto každá závada je zaznamenána přesně tam, kde je potřeba.

Pozastavení měsíčních karet pro parkování u nemocnice a hřbitova

Město Příbram pozastavilo vydávání měsíčních parkovacích karet pro parkoviště u nemocnice a u hřbitova ve „staré“ Příbrami. Důvodem je vysoký počet vydaných karet. „Tato dvě parkoviště s kapacitou nad dvě stovky míst mají sloužit také jako obrátková, aby si mohli občané vyřídit návštěvu lékaře, úřadu a další. Vydávané měsíční parkovací karty pak slouží většinou k celodennímu parkování pracujícím a studentům z této oblasti. Ovšem došlo k tomu, že počet vydaných měsíčních parkovacích karet výrazně přesáhl počet parkovacích míst a parkoviště se stala neobrátkovými. To je důvod, proč nyní došlo k pozastavení vydávání měsíčních karet,“ uvedl 1. místostarosta Vladimír Karpíšek. Doposud vydané parkovací karty zůstávají platné v případě jejich pravidelného měsíčního nabíjení. Pokud karta nebude v průběhu měsíce dobита, stává se neaktivní a nelze ji na Odboru silničního hospodářství Městského úřadu Příbram obnovit. „K tomuto kroku jsme přistoupili s ohledem na enormní zájem žadatelů na konci prázdnin a začátku školního roku. V okamžiku, kdy se počet platných karet ustálí, bude toto omezení zrušeno a o karty si občané budou moci opět žádat. O obnovení výdeje karet budeme informovat,“ dodal Vladimír Karpíšek.

Día de Muertos poprvé v Junior klubu

Poslední říjnový den dorazí do Příbrami barevný a radostný - i když zaměřený na posmrtný život - festival Día de Muertos. Tento mexický svátek, který se každoročně slaví mezi 31. říjnem a 2. listopadem, oslavuje život zesnulých. V letošním roce si našel cestu i do prostor Junior klubu, kde nabídne pestrý program pro děti i dospělé. Návštěvníci se mohou těšit na živé vystoupení kapely Felix Y SU Banda, chůzi na chůdách v podání skupiny Chůďadlo (Santa Muerte), dobrodružnou stezku, malování na obličeji ve stylu Catrinas a Catrines, tradiční ofrendu (oltář) i promítání animovaného filmu Coco. Nebudou chybět ani stylové mexické jídlo a pití. Akce začíná ve 21.00.

Kreativní nízkoprah Bedny

Nízkoprahový klub Bedna se letos připojí k celostátnímu Týdnu nízkoprahových klubů pořádanému Českou asociací streetwork. Témata ročníku - kreativní nízkoprah a wellbeing - přiblížili pracovníci veřejnosti prostřednictvím dne otevřených dveří, odborného odpoledního programu a večerní benefice. První část programu se konala přímo v Bedně. Do příprav i realizace se zapojily dvě klientky, které spolu s pracovníky přivítaly návštěvníky. Zájemci z řad veřejnosti se mohli seznámit s prostředím klubu, prohlédnout si výstavu clientské tvorby a vyzkoušet si kreativní metody, které pracovníci využívají při práci s klienty. Odpoledne se program přesunul do Junior klubu. Interaktivního bloku se účastnilo kolem 20 osob - návštěvníci z veřejnosti, kolegové ze služeb i zastupitelka Markéta Škodová, poslankyně Věra Kovářová a senátor Petr Štěpánek. Vyvrcholením dne byl benefiční koncert v Junior klubu. Na pódiu se představili rapeři jako CDoom, Thorkell či Vega a hlavní host Prago Union.

Stevy nelze kombinovat ani sčítat. Akce platí při zakoupení nových dioptrických obrub s vybranými brýlovými čočkami HOYA. Více informací Vám poskytnou pracovníci Axis Optik. Dioptrické brýle jsou zdravotnickým prostředkem třídy I. a slouží ke korekci očních vad.

JEDNO SKLO ZDARMA

AXIS OPTIK

Axis Optik: Příbram Pražská 149, Březnice Rožmitálská 143

Oblékáme Vaše oči

Městská policie přijme strážníky

Požadavky:

- střední vzdělání s maturitní zkouškou,
- občan ČR starší 18 let,
- zdravotní způsobilost,
- tělesná a duševní způsobilost,
- bezúhonnost,
- spolehlivost,
- řidičské oprávnění skupiny B.

Výhodu:

- základní znalost práce PC,
- základní znalost cizího jazyka,
- důslednost, flexibilita.

Nabízíme:

- 8. platovou třídu,
- příplatky (rizikový, osobní, směnnost/pohotovost),
- 5 týdnů dovolené + placené pracovní volno 5 dnů v kalendářním roce (tzv. sick days),
- příspěvek na stravování ve formě elektronické stravenkové karty,
- benefity (osobní konto s finančními prostředky – lze čerpat na kulturní a sportovní vyžití, rekreaci, jazykové vzdělávání, atp.),
- odměny za životní a pracovní jubilea,
- příspěvek na penzijní připojištění,
- možnost zvyšování profesní kvalifikace (kurzy, školení),
- zajímavou práci, která opravdu není stereotypem.

PŘÍBRAM

Správa železnic testuje technologii osvětlení nástupišť od ZAT

Správa železnic zkouší nové osvětlení nástupišť a nádraží v železničních stanicích a zastávkách v přesně daném časovém intervalu před příjezdem vlaku. Tuto technologii, která je v pilotním projektu nasazena na nádražích Horažďovice předměstí a Pačejov, dodává příbramská společnost ZAT. „Osvětlení nádraží se automaticky sepne před příjezdem vlaku, takže se nemůže stát, že by cestující čekali na neosvětleném nástupišti. Po odjezdu vlaku se osvětlení s časovým zpožděním automaticky vypne,“ řekl Milan Hucl, ředitel divize Smart systémy společnosti ZAT.

Volby se konají 3. a 4. října

V pátek 3. října od 14.00 do 22.00 a v sobotu 4. října od 8.00 do 14.00 se uskuteční volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Voličem je státní občan České republiky, který alespoň druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let. Hlasování na území České republiky probíhá ve stálých volebních okrscích. Podrobnosti k organizaci voleb jsou na webu mv.gov.cz/volby, výsledky bude zveřejňovat Český statistický úřad na adrese volby.cz.

Cestovatel mezi Vysokou Pecí a Kozičínem

V neděli 21. září se uskutečnila terénní exkurze s diskusí mezi Vysokopeckým rybníkem a Kozičínem. Za přispění studia-relinkt, za kterým stojí Wouter Verleure a Marek Kratochvíl, a města Příbram tu dochází k obnově původní historické cesty, která dostala i název - Cestovatel. Součástí procházky s výkladem, které se účastnila přibližně dvacítka zájemců, byly také zážitkové prvky (sound walking, výsadba stromu, kruh přání, Parlament věcí). Podrobnosti o cestě přinese Kahan 11/2025.

Od poloviny září je průjezdný most v Husově

V polovině září dokončilo Ředitelství silnic a dálnic přestavbu mostu č. 18-012 v Husově ulici na silnici I/18 mezi Dolejší Oborou a Březovými Horami. Rekonstrukce byla odkládána mnoho let, nakonec začala letos 7. května po mimořádné prohlídce. Ta podle ŘSD „odhalila množství závad a jeho další provozování v tomto stavu by bylo nebezpečné nejen pro silniční dopravu, ale také pro provoz na železnici pod ním. Diagnostický průzkum klasifikoval spodní stavbu stupněm V - špatný, nosnou konstrukci pak stupněm VI - velmi špatný.“ Problémem bylo také zatékání do mostní konstrukce. V rámci stavby byla spodní část mostu rekonstruována, vrchní - nosná konstrukce se svodidly a zábradlím - pak demolována a vystavěna znovu. Nově vznikly také lávky pro pěší. Rekonstrukci provedla společnost T.A.Q. za cenu 22,42 milionu korun bez DPH. Podle posledního sčítání po mostu každý den projede průměrně 16 000 vozidel, z toho 15 % tvoří nákladní a kamionová doprava.

Zastupitelstvo schválilo změnu Územního plánu

Zastupitelstvo města Příbram na svém zasedání schválilo Změnu č. 3 Územního plánu Příbram. Jedná se o technickou úpravu, jejímž cílem je převedení územního plánu do tzv. jednotného standardu, což je povinnost vyplývající ze stavebního zákona a metodiky Ministerstva pro místní rozvoj. Na pořízení změny, jejímž projektantem je architekt Ivan Plicka, získalo město dotaci z Integrovaného regionálního operačního programu, přičemž spoluúčasť města činí 15 % z celkových nákladů ve výši 228 000 korun bez DPH. Proces projednávání zahrnoval sloučené společné jednání a veřejné projednání, které se konalo 13. února 2025. K návrhu se vyjádřily dotčené orgány i veřejnost, připomínky byly vyhodnoceny a zapracovány. Krajský úřad Středočeského kraje následně vydal kladné stanovisko, že změna není v rozporu s právními předpisy ani zásadami územního rozvoje kraje.

Město pronajme

- prostor o celkové výměře cca 76 m² budovy č. p. 537, ulice Bratří Čapků v Příbrami VII, která je součástí pozemku p. č. st. 1165 v k. ú. Březové Hory;
- místnost o celkové výměře 14 m² v 1. podzemním podlaží vlevo v budově bez č. p. / č. e., stavbě občanského vybavení, která je součástí pozemku parc. č. st. 573/2 v k. ú. Březové Hory a nachází se ve 2. pavilonu v levé části areálu v Příbrami VII, Žežická ul. č. p. 193;
- objekt o zastavěné ploše cca 286 m², budovy č. p. 142, ul. Školní v Příbrami VIII, která je součástí pozemku p. č. 4239/18 v k. ú. Příbram;
- místnost o celkové výměře 53,33 m² v 1. nadzemním podlaží v levé části budovy č. p. 400 v ul. Legionářů v Příbrami VII, která je součástí pozemku p. č. st. 1306 v k. ú. Březové Hory;
- vývěsní skříňku, umístěnou v Riegrově ulici v Příbrami I, na pozemku p. č. 648/19 v k. ú. Příbram.

Více informací na úředních deskách (elektronicky edeska.pribram.eu/eDeska).

Město dále nabízí ke krátkodobému pronájmu:

každá další i započatá hodina je za 200 korun. Cena za úklid je 850 korun.

každá další i započatá hodina je za 200 korun. Cena za úklid je 850 korun.

Kontaktní osoba: Jana Vašková (Odbor správy majetku) - jana.vaskova@pribram.eu, 318 402 521.

■ Aktuality zpracoval: Stanislav D. Břeň

POTRAVINY DO KOŠE NEPATŘÍ

Věděli jste, že domácnosti generují až 53 % potravinového odpadu? V Kauflandu aktivně předcházíme plýtvání potravinami. Připojte se k naší misi a nekrmte koš. Užitečné rady jak neplýtvat a ušetřit najdete na www.nekrmkos.cz.

KAUFLAND
PRO **LEPŠÍ**
BUDOUCNOST

**VYUŽÍVÁME MODERNÍ
TECHNOLOGIE PROTI
PLÝTVÁNÍ**

**ZLEVŇUJEME ZBOŽÍ
S BLÍŽÍCÍ SE EXPIRACÍ**

**ROČNĚ DARUJEME
STOVKY TUN
PRODUKTŮ
POTRAVINOVÝM
BANKÁM**

**ZAPOJTE SE JIŽ 8. LISTOPADU
NA VŠECH NAŠICH PRODEJNÁCH**

**SBÍRKA
POTRAVIN**

**SPOLUPRACUJEME
S MYSLIVCI
A ZOOLOGICKÝMI
ZAHRADAMI**

Odpadové cíle: více třídění, méně skládkování, energetické využití

Míra třídění využitelných komunálních odpadů v r. 2024 dosáhla 47,3 %. Oproti roku 2023 se zvýšila o 12 procentních bodů, což bylo způsobeno zejména zvýšením sběrem bioodpadů. Cíl pro rok 2025, který musí Příbram splnit, je podle zákona o odpadech 60 % vytríděných komunálních odpadů. Město tedy bude muset i posílit třídění využitelných složek a snížit produkci skládkovaných odpadů. To jsou hlavní sdělení a v podstatě i apely čerstvé zprávy o odpadovém hospodářství Příbrami za rok 2024.

TS Příbram, které svážeji odpad, jsou příspěvkovou organizací s největším rozpočtem. Foto: TS Příbram

V Příbrami se vloni třídil papír, plast, barevné a čiré sklo, nápojový karton, kovy a jedlé oleje a tuky. Třídily se také bioodpady ze zahrad a domácností. Ve městě bylo 185 sběrných stanovišť pro tříděné odpady. V loňském roce měli občané k dispozici 819 kontejnerů na papír, plast, barevné i čiré sklo, nápojový karton a kovy. Lidé mohli třídít také jedlé oleje, a to do 54 popelnic o objemu 240 l nebo košů na boku sedmi polopodzemních kontejnerů. Vloni začal rovněž fungovat sběr tříděného odpadu přímo od domu (tzv. door to door systém). V tomto případě měli

občané k dispozici 507 nádob na papír, 523 na plast a 415 na bioodpad (pro bioodpad bylo na veřejných stanovištích dalších 126 nádob). Po Příbrami bylo také 20 kontejnerů na sběr elektrozařízení a 31 na použitý textil. Město provozuje v areálu sběrného dvora reuse centrum. Objemné odpady a nebezpečné složky komunálních odpadů se sbíraly celoročně do sběrného dvora. Na sběrný dvůr lze odevzdat stavební odpad, ale také vytríděný odpad. Je také místem bezplatného zpětného odběru pro elektrozařízení, baterie a pneumatiky od obyva-

tel. Směsný komunální odpad se svážel jednou týdně a skončil na skládce. Vytríděné odpady jsou předávány k recyklaci, bioodpady jsou využity na výrobu kompostu. Pravidla pro sběr jednotlivých složek komunálních a dalších odpadů od fyzických osob uvádí obecně závazná vyhláška č. 9/2023 (pro rok 2025 platí OZV č. 6/2024). Místní poplatky za obecní systém odpadového hospodářství pro rok 2024 byl stanoven obecně závaznou vyhláškou č. 12/2023, a to v základní výši 720 korun na poplatníka a rok. Provoz odpadového hospodářství města zajišťovala příspěvková organizace Technické služby města Příbrami.

ODPAD STOJÍ MĚSTO TĚMĚŘ 55 MILIONŮ KORUN

Svoz a ukládání odpadu představuje stabilně jednu z největších položek příbramského rozpočtu. Domácnosti a firmy platí poplatky za svoz, které ale nepokrývají celkové náklady. Příbram vloni vydala na odpadové hospodářství 54,5 milionu korun, příjmy dosahovaly 25,5 milionu korun, rozdíl je tedy téměř 29 milionů korun, které platí město ze svého rozpočtu. Celkové náklady na odpadové hospodářství v roce 2024 činily průměrně 1651 korun na obyvatele, celkové příjmy v odpadovém hospodářství v roce 2024 dosáhly průměrně 777 korun na obyvatele. „V roce 2024 občan hradil za odpadové hospodářství poplatek ve výši 720 korun, ale reálný příjem při započtení slev podle vyhlášky byl 536 korun na poplatníka. Město tak vloni doplatilo z rozpočtu za každého občana 874 korun na systém odpadového hospodářství, tedy 53 % nákladů,“ uvádí se v citované zprávě.

Náklady směřují na zajištění sběru, svozu a zpracování tříděných využitelných odpadů, bioodpadů z domácností, sběr a další nakládání s objemnými odpady, směsným komunálním odpadem, nebezpečným odpadem a stavebním odpadem od občanů. A také náklady na koše, na úklidy města včetně úklidů odpadů kolem stanovišť kontejnerů. Největší náklady jsou spojené se směsným komunálním odpadem, který se skládá. Příjmy města do odpadového hospodářství jsou tvořeny poplatky od obyvatel, výnosy z prodeje druhotných surovin, odměnou od AOS Eko-kom (kolektivní správce, který provozuje celorepublikový systém zpětného odběru a využití odpadů z obalů, založený na spolupráci průmyslových podniků s obcemi a městy), příjmy od kolektivních systémů za zpětný odběr elektrozařízení, baterií, úklid tabákových výrobků.

ODPADOVÉ VÝZVY

Jaké jsou hlavní výzvy v odpadovém hospodářství? Jde zejména o výrazné posílení třídění a recyklace, a tedy podstatné snížení skládko-

Náklady a příjmy obecního systému odpadového hospodářství v roce 2024		
	Kč celkem	Kč/obyvatel
Tříděný sběr (papír, plast, sklo, nápojový karton, kov, dřevo, oleje)	6 632 233	201
Bioodpady	1 562 921	47
Směsný komunální odpad	34 382 640	1042
Objemný odpad	2 694 350	82
Nebezpečné odpady	559 004	17
Odpadkové koše	1 453 525	44
Ostatní náklady (úklidy, černé skládky, úklidy kolem stanovišť nádob apod.)	6 767 743	205
Stavební odpad	421 484	13
Celkem	54 473 900	1651
Zdroj dat v tabulkách (3×): město Příbram		

Příjmy města do odpadového hospodářství		
	Kč celkem	Kč/obyvatel
Poplatky od občanů a ostatních poplatníků	17 683 041	536
Odměna AOS Eko-kom	6 180 912	187
Příjem - druhotné suroviny	1 351 428	41
Příjem - kolektivní systémy	427 147	13
Celkem	25 642 528	777

Produkce odpadů v Příbrami v roce 2024

	celkové množství v tunách	produkce v kg/obyvatel
Papír	628	19,0
Plast	471	14,3
Sklo	359	10,9
Kovy	85	2,6
Bioodpad	4340	131,5
Oleje a tuky	6	0,2
Dřevo	421	12,8
Směsný komunální odpad	7000	212,2
Objemný odpad	932	28,3
Nebezpečné odpady	21	0,6
Stavební odpady	426	12,9
Ostatní odpady	197	6,0
Celkem	14 886	451

vání. Podle aktuálního Plánu odpadového hospodářství na období 2025–2035 schváleného o prázdninách vládou by se Česko mělo za deset let dostat do stavu, kdy bude recyklovat přes čtyři miliony tun. Maximálně dva miliony tun by se mělo energeticky využívat a na skládkách neskončí více než 300 000 tun směsného komunálního odpadu. Podle ekonomické analýzy plánu bude muset země v následujících deseti letech investovat do odpadového hospodářství

až 160 miliard korun. Základem je změnit systém z lineárního (použit – vyhodit) na cirkulární (použit – zpracovat – znovu použít), odpady se tak více uplatní jako recyklaty a suroviny pro budoucí výrobu. Zbytkový odpad se nebude skládkovat, ale využije se v zařízeních pro energetické využití odpadu (ZEVO). Bude třeba také posílit odpovědnost výrobců tak, aby uváděli na trh zboží z materiálů, které jsou recyklovatelné nebo recyklovatelné. Dnes už tento systém po-

měrně dobře funguje u obalů, baterií, vysloužilých elektrospotřebičů nebo pneumatik.

Výzvy pro Příbram na to navazují. Město musí výrazně „zabrat“ v třídění, protože nyní zaostává za celorepublikovým průměrem i recyklačními cíli. V tomto směru lze očekávat další rozšiřování svozu separovaného odpadu od domácností (door to door), které již nyní funguje ve Zdaboři, Žežicích a připravuje se na Březových Horách. Výše jsme uvedli, že systém svozu si na sebe nevydělá jen z poplatků. Pokud míra vytřídění nevzroste, lze předpokládat zvyšující se finanční zátěž pro město, které jej bude postupně promítat i do poplatků za zpracování odpadu.

V Příbrami také pravděpodobně vznikne ZEVO, aktuálně je ve fázi povolování. Pokud bude celý proces úspěšně završen, bude příbramská teplárna spalovat zbytkový komunální odpad. Zařízení sice buduje soukromá společnost Energo Příbram, ale v případě zprovoznění lze předpokládat, že převážná část nevytříděného nebo nevytříditelného odpadu z města i okolí bude energeticky využita právě zde. Blízkost ke spalovně ovlivňuje výši přepravních nákladů, které se promítají do poplatku za svoz pro občany a firmy.

■ Stanislav D. Břeň

inzerce

AMBER PLASMA

Daruji krevní plazmu a pomáhám zachraňovat životy

Získej fin. náhradu 900 Kč za každé darování

Martin
pravidelný dárcce

www.amberplasma.com | nám. T. G. Masaryka 3, Příbram

Kam s ním?

Jakým způsobem lze snížit množství nejen skládkovatelného odpadu? Ze strany domácností, firem i města. Tuto téměř nerudovskou otázku jsme položili příbramským zastupitelským klubům. Publikujeme odpovědi těch, které na výzvu Kahanu odpovíděly. Seřazené jsou abecedně od Z k A.

ALEŠ BARÁŠEK, ŠANCE PRO PŘÍBRAM

Odpad patří k životu každého města. Ale čím méně ho vyprodukuje, tím čistší prostředí i nižší náklady nás čekají. Dobrá zpráva je, že velkou část máme ve vlastních rukou - doma, ve firmách i na radnici. Domácnosti mohou začít jednoduše. Už při nákupu vybíráme výrobky s co nejméně obaly, nosíme si vlastní tašky či krabičky. Jednorázové plasty? Nejlepší je jim předcházet. Samozřejmostí je třídění - papír, plasty, sklo, bioodpad i elektrospotřebiče mají svá místa. A skvělý tip navíc: pijme vodu z kohoutku. Je kvalitní, levná a nezůstane po ní hora plastových lahví.

Firmy mají velký vliv. V kancelářích stačí drobnosti - oboustranný tisk, třídění papíru, kontejner na tonery nebo nahrazení kelímků hrnků. Výrobní podniky zase dokážou vracet materiály zpět do výroby místo toho, aby končily ve sběru. A když nabídnou zákazníkům vratné obaly či znovuplnitelné nádoby, ušetří se hned dvakrát - příroda i peníze.

Město by mělo být hybatelem změn. Má v rukou nástroje, jak lidem třídění i předcházení odpadu usnadnit. Patří sem dostatek kontejnerů, sběrné dvory i kompostárny. Zvláštní roli hraje osvěta ve školách - děti se učí správné návyky a přinášejí je domů. Fungují i motivační programy: obce, které domácnosti odměňují za třídění, mají prokazatelně méně směsného odpadu. A město samo může jít příkladem - od recyklovaného papíru po akce bez jednorázových plastů.

Každý krok se počítá. Pokud táhnou domácnosti, firmy i město za jeden provaz, může směsného odpadu ubýt o desítky procent. To znamená méně skládkování, nižší poplatky a zdravější prostředí pro nás všechny.

MARKÉTA ŠKODOVÁ, SPOJENCI - TOP 09, STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ, POLITICKÉ HNUTÍ HLAS, SOS PŘÍBRAM A NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI

Každá úroveň má trochu jiné možnosti. Domácnosti: Prevence vzniku odpadu - nakupovat věci bez zbytečných obalů, používat vlastní tašky, sáčky, volit trvanlivé produkty namísto jednorázových (např. lahev na vodu, látkový ubrousek, holící strojek místo jednorázových); Kompostování - bioodpad (slupky, zbytky jídel, kávová sedlina) lze doma kompostovat nebo předat do hnědých kontejnerů; Třídění - papír, plast, sklo, kovy, elektroodpad, oleje - čím více vytřídíme, tím méně končí na skládce. Znovupoužití a opravy - darovat věci do reuse center, bazarů, charit, nebo je (nechat) opravit.

Firmy: Optimalizace balení a výroby - omezit nadbytečné obaly, zavést vratné nebo recyklovatelné obalové materiály; Cirkulární hospodářství - využívat vedlejší produkty jako suroviny pro další výrobu; Firemní kompostéry a sběrné systémy - oddělený sběr papíru, plastu, bioodpadu přímo na pracovišti; Odpovědné naku-

Část odpadu končí stále v přírodě. Z akce Uklidíme Zdobor.

Foto: Stanislav D. Břeň

pování - volit dodavatele, kteří minimalizují obaly a nabízejí servis/opravitelnost výrobků; Vzdělávání zaměstnanců - školení o správném třídění, motivace k úsporám (např. méně tisku, vícenásobné využití materiálů).

Města a obce: Infrastruktura pro třídění a sběr - dostatek kontejnerů, sběrné dvory, mobilní svozy velkoobjemového odpadu; Podpora reuse center - místa, kde lidé mohou odevzdat použitelné věci k dalšímu využití; Kompostárny a bioplynové stanice - využití bioodpadu energeticky nebo na výrobu kompostu; Motivační systém poplatků - „plat, kolik vyhodíš“, čím méně směsného odpadu domácnost vyprodukuje, tím nižší poplatek zaplatí. Osvěta a vzdělávání - kampaně o předcházení vzniku odpadu, workshopy pro děti i dospělé; Podpora lokálních podniků - bezobalové obchody, půjčovny (nástroje, sportovní vybavení), sdílené služby.

MIROSLAV PETERKA, OBČANSKÁ DEMOKRATICKÁ STRANA

Odpověď na otázku, jak snížit množství odpadu, se stále opakuje a většina z nás ji dávno zná. Základ je jednoduchý - třídít. Přesto se v mnoha domácnostech tato samozřejmost neděje. Lidé jsou pohodlní a místo vědomého přístupu volí tu snazší cestu. Ve výsledku tak rozhoduje svědomí každého jednotlivce. Skutečné změny však pravděpodobně nastanou až tehdy, když budou jasně stanoveny legislativou. Typickým příkladem je používání jednorázových plastových obalů u potravin. Když váží plastový obal více než samotný výrobek, je zřejmé, že takový přístup je neudržitelný. Omezení nadměrného balení potravin proto musí řešit i zákony. Pozitivní zpráva je, že i na místní úrovni se věci hýbou správným směrem. V našem městě se rozjel osvědčený systém door to door (odvoz tříděného odpadu

přímo od domů), který už nyní přináší viditelné výsledky. Jakmile se podaří tuto metodu rozšířit do celého města, budeme mít mnohem blíže k číslům, která od nás legislativa požaduje.

SIMONA LUFTOVÁ, ČESKÁ PIRÁTSKÁ STRANA

Česko patří k zemím, které stále produkují příliš mnoho odpadu. Každý obyvatel v průměru vyhodí přes půl tuny komunálního odpadu ročně. Třídění sice funguje lépe než před deseti lety, ale skutečná výzva neleží jen v recyklaci. Klíčové je samotné předcházení vzniku odpadu - tedy změna výroby, spotřeby i každodenních návyků. Nejlepší odpad je ten, který vůbec nevznikne.

Osobně si myslím, že primární odpovědnost mají firmy. Mohou být udržitelnější např. tím, že používají ekologické materiály, minimalizují zbytečné obaly, prodlužují životnost výrobků a podporují opravitelnost či recyklovatelnost svých produktů. Lidé pak mohou přispět tím, že poctivě třídí a uvědoměle nakupují - vybírají si kvalitní a udržitelné výrobky a podporují třeba bezobalové obchody, které se snaží snižovat množství odpadu.

Města a obce mají důležitou úlohu v tom, aby lidem třídění co nejvíce usnadnila. Příbram vykročila správným směrem pilotním projektem door to door, kdy mají lidé nádoby na třídění přímo u domu. Je potřeba tento systém více rozšířit v našem městě a zároveň přidat kontejnery na tříděný odpad, včetně kovů. Neméně důležité je také častější svoz - přeplněné nádoby lidí od třídění odrazují a kolem popelnic se často hromadí odpadky, které vypadají opravdu hrozně a kazí prostředí kolem nich.

Jako učitelka vidím ještě jeden zásadní rozměr: edukaci. To, jak rodiče vychovávají své děti a jak jsou vedeny ve škole, formuje jejich vztah k odpadům a k přírodě na celý život. Se žáky

se snažím probírat témata týkající se ekologie a odpovědného nakládání s odpady. Často je překvapí, kolik odpadu vzniká např. tím, že nakupují tzv. rychlou módu (fast fashion) v obchodech typu Shein nebo Temu - levné, nekvalitní oblečení, které brzy skončí na skládce. Snažím se je seznámit s myšlenkami šetrného nakládání s odpady (zero waste), minimalismu, udržitelného životního stylu, a o tom, že extrémní konzumní způsob života je dlouhodobě neudržitelný. Ukazuji jim, že i malé změny mají smysl, třeba nakupovat do látkových tašek, nebalit banány do plastu, používat vlastní krabičky na obědy nebo kovová brčka. Každý takový krok přispívá k snížení množství odpadu.

Neméně důležité je také přemýšlet o vlastní spotřebě. Reklamy nás přesvědčují, že potřebujeme stále nové věci a levné obchody nás vybízejí k neustálému konzumu svou dostupností. Když si ale položíme ruku na srdce, většinu těchto věcí opravdu nepotřebujeme. Levná cena často znamená krátkou životnost - a tedy další odpad navíc. Pokud chceme skutečnou změnu, musíme začít u sebe: méně nakupovat, více opravovat a nenechat se natchytat na levné nesmysly. Jen tak můžeme snížit množství odpadu, které zahuje naše města i přírodu.

JAN KONVALINKA, ANO 2011

Pamatujete si, jak mnoho lidí kritizovalo to, že se na Nováku zavedly zálohované kelímky? A dnes je z toho něco, co nám přijde úplně normální. Způsobů, jak snížit objem odpadu, se dá nalézt více. Ten nejjednodušší, na který, myslím si, ne každý z nás ještě přišel, je tolik odpadu neprodukovat. Nebo jinak. Snažit se chovat tak, aby za námi tolik odpadu nezůstávalo. Navykli jsme si používat jednorázové sáčky, kelímky, lahve, tašky, boxy na jídlo, přístroje a další podobné věci, které zahazujeme v okamžiku, kdy splní svou životní misi. Ani nás to nějak zásadně netrápí, protože hodnota takových věcí, myslím tím jejich cenu, je pro nás v porovnání s ostatními životními náklady úplně nicotná. Koupíme si pití v lahvi, vypijeme a zahodíme. Na benzinové pumpě si koupíme kávu v kelímku a ten pak zahodíme. Zapomeneme si tašku na nákup, koupíme novou a tu pak zahodíme. Jsou to takové malé drobné věci, kterých si ani nevšimneme, a přitom mají ve svém důsledku zásadní vliv na to, kolik odpadu jako společnost produkujeme.

Totéž je i u firem různé velikosti. Naštěstí se „kultura neplýtvání“ pomalu a postupně dostává i mezi firmy. Netisknou se zbytečnosti, používají se recyklované nebo recyklovatelné materiály, optimalizují se např. způsoby balení

zboží atp. I v tomto jsou ale stále značné rezervy. Některé firmy a živnostníci tady v Příbrami také ještě nepochopili, že odpad z podnikatelské činnosti nepatří do veřejných kontejnerů, a už vůbec ne do malých odpadkových košů - třeba v Pražské ulici. To je mimochodem věc, kterou začneme s větší razancí postihovat.

Třídění odpadu nám v Příbrami moc nejde. Čísla hovoří jasně. Celorepublikový průměr je 55 kg vytríděného odpadu na obyvatele a rok. My jsme horko těžko přešli hranici 44 kg. Dokonce průměr celého Středočeského kraje přesahuje 61 kg na obyvatele a rok. A to už je opravdu velký rozdíl oproti Příbrami. Po městě a jeho osadách jsou na dvě stovky třídících míst. Mnoho obyvatel se už zapojilo do systému door to door a k tomu tu máme sběrný dvůr. Děláme všechno pro to, abychom lidem třídění maximálně zjednodušili. I u třídění ale platí, že aby se něco někomu podařilo, tak ten dotyčný musí splnit tři věci. Chytit, moci a umět. Můžou všichni a většina to umí, zbývá jen začít chtít.

■ Rubriku zpracoval:
Stanislav D. Břeň

inzerce

JUNIOR KLUB

PŘEPIŠTE DĚJINY

středa 15. října

GENTIANA

sobota 18. října

BERT & FRIENDS ČESKÉ MOŘE TOUR

pátek 24. října

DÍA DE MUERTOS

pátek 31. října

WWW.JUNIORKLUBPRIBRAM.CZ

Hodnotu člověka neurčuje jeho handicap, ale to, kým je

Alka, která v Příbrami a okolí poskytuje služby pro handicapované, vznikla před dvaceti lety. Zároveň letos otevřela novou pobočku – kromě pobočky ve Zdaboři působí také v Domu Natura. „Nedávno jsme s klienty sjížděli Vltavu. Vidět jejich radost a cítit, že jsme na lodi opravdu partáci, to je pro mě osobně nejsilnější připomínka, proč má Alka smysl,“ říká ředitelka organizace Lenka Mottlová.

Lenka Mottlová, Alka

ALKA LETOS SLAVÍ SVÉ DVACÁTÉ VÝROČÍ. ČEMU SE ORGANIZACE VĚNUJE A JAKOU CESTU ZA DVĚ DEKÁDY PROŠLA?

Za dvacet let ušla Alka obrovský kus cesty. Z malé iniciativy několika nadšenců se stala stabilní a respektovanou organizací, která v regionu poskytuje čtyři registrované sociální služby a fyzioterapii lidem s postižením a jejich rodinám. Postupně jsme se naučili reagovat na rozmanité potřeby klientů – od dětí po dospělé i seniory – a vytvářet prostředí, kde nacházejí podporu, porozumění i možnosti rozvoje.

Naše cesta nebyla jen o růstu služeb a počtu pracovníků, ale především o budování kultury respektu a důstojnosti. Dnes nás těší, že jsme partnerem rodin i místních institucí a že můžeme v Příbrami přispívat k tomu, aby lidé s postižením žili co nejplnohodnotnější život.

Zrodičovské iniciativy, která před dvaceti lety začínala úplně od nuly, dnes stojí Alka se 160 klienty, dvěma pobočkami a cvičným bytem. To, co začalo jako sen několika rodin, se stalo jis-

totou pro stovky dalších – a zároveň závazkem, že chceme dál růst a otevírat nové možnosti pro lidi s postižením i jejich blízké

JAK SE ZA TU DOBU ZMĚNIL VZTAH MAJORITNÍ VEŘEJNOSTI VŮČI LIDEM S POHYBOVÝM NEBO MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM?

Za dvacet let se pohled společnosti na lidi s postižením opravdu posunul. Dříve byli lidé s postižením často vnímáni hlavně skrze svůj handicap. Dnes už více zaznívá, že jsou to lidé se stejnými sny a touhami jako každý z nás. Přesto předsudky a bariéry stále existují. I proto děláme akce jako Alkafest. Nejde jen o hezké odpoledne plné hudby a setkávání. Je to příležitost ukázat, že život lidí s handicapem může být mnohdy pestřejší, než si většinová společnost představuje. A co je pro nás nejdůležitější – že tito lidé mají co předat i nám. Jejich přítomnost v komunitě není jen potřebná, ale hlavně obohacující. Přináší radost, autenticitu a připomínku, že hodnotu člověka neurčuje jeho handicap, ale to, kým je.

KDYŽ SE OHLÉDNETE ZPĚT, NA JAKÝ KONKRÉTNÍ ÚSPĚCH NEBO OKAMŽIK JSTE NEJVÍC HRDÍ?

Pokud se ohlídím zpět, mohu mluvit především o období, kdy jsem v čele Alky já v pozici ředitelky. Ale zásadní díl práce patří rodičům, zakládajícím členům a bývalému vedení, kteří dokázali z ničeho postavit organizaci a nastartovat cestu, na kterou dnes navazujeme. Dnes už Alka není jen poskytovatelem služeb, ale společenstvím, které myslí na celé rodiny. Jsme hrdí na novou pobočku, na akce jako Alkafest, ale hlavně na každodenní posuny našich klientů, které vidíme před očima. To je pro mě největší ocenění. Alka je dnes důkazem, že i s handicapem lze žít plnohodnotný život – pokud kolem sebe máte respekt, podporu a lidi, kteří vám věří.

A pak přicházejí chvíle, které mají obrovskou sílu – třeba když jsme s klienty nedávno sjížděli Vltavu. Vidět jejich radost a cítit, že jsme na lodi opravdu partáci, to je pro mě osobně nejsilnější připomínka, proč má Alka smysl.

S ČÍM SE DNES V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH POTÝKÁTE NEJVÍCE – S LEGISLATIVOU, FINANCEMI, PERSONÁLEM ČI NĚČÍM JINÝM?

V sociálních službách se vždy řeší finance i legislativa a my to bereme jako součást reality, se kterou je třeba pracovat. V oblasti financí je potřeba se aktivně snažit – hledat granty, nadace, projekty a další zdroje podpory. Co ale vnímáme jako opravdu velkou výzvu, je stále narůstající administrativa a také oblast perso-

nálu. Ne každý se v této práci najde, proto je pro nás klíčové vybírat lidi, kteří mají empatii, jsou otevření novým trendům a dokážou respektovat naše klienty jako sobě rovné. Proto si vážíme každého, kdo u nás ob stojí, a snažíme se, jak to jde vytvořit takové podmínky, aby v Alce zaměstnanci našli stabilní a smysluplné místo.

JAKÉ TYPY PÉČE POSKYTUJETE?

Zajišťujeme odlehčovací službu. Umožňuje pečujícím rodičům či blízkým si odpočinout a načerpat síly. Péči o jejich dítě nebo dospělého s postižením na čas převzeme my. V rámci terénní formy pracovník přijede přímo do rodiny, další možnosti je poskytovat tuto službu u nás v prostorách Alky přes den, a dále formou víkendového krátkodobého pobytu, kdy klient u nás zůstává i přes noc.

Dále poskytujeme denní stacionář, kde naši klienti tráví den smysluplně. Věnují se muzikohraní, arteterapii, pohybovým cvičením, plavání či keramice, relaxují v Snoezelenu a trénují dovednosti potřebné do života.

Ve službě sociální rehabilitace podporujeme klienty v návratu samostatnosti, a to i prostřednictvím cvičného bytu, kde si zkoušejí péči o domácnost – vaření, úklid, nákupy či hospodaření s penězi. Cílem je příprava na co nejvíce nezávislý život, možnost samostatného bydlení a zapojení na otevřený trh práce.

Poslední službou je sociálně aktivizační služba, která je určena pro osoby se zdravotním postižením a seniory. Společně hledáme způsoby, jak rozvíjet schopnosti klientů, předcházet sociální izolaci a posilovat zapojení do běžného života.

Kromě těchto služeb nabízíme také fyzioterapii, speciální terapie, hyperbarickou komoru

Lenka Mottlová

Do společnosti Alka nastoupila v červenci 2019 na základě výběrového řízení. Předtím sedm let vedla příspěvkovou organizaci Středočeského kraje – Nalžovický zámek, poskytovatel sociálních služeb. V současnosti působí také jako terapeut a supervizor zapsaného spolku Dejme si šanci. Na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy absolvovala obor zdravotní vědy – ošetřovatelství. Na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity vystudovala obor Rehabilitační – psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory. Absolvovala rovněž studium na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v oboru Řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích.

Alkafest nám ukazuje, že hudba a setkávání bourají bariéry a že spolu jsme silnější.

či sebeobhájké skupiny pro klienty, podpůrné skupiny pro rodiče i sourozence klientů.

S VAŠIMI KLIENTY SE BYLO MOŽNÉ POTKÁVAT V TAKZVANÉM NÁCVIKOVÉM KIOSKU V BÝVALÉ VRÁTNICI NEMOCNICE VE ZDABOŘI. PROČ NEFUNGUJE?

Před několika měsíci jsme otevřeli naši druhou pobočku, kde jsou poskytovány služby, jejichž součástí je i nácvikový kiosk. Klienti, kteří jej obsluhovali, se přesunuli do nových prostor, které jsme potřebovali otevřít i proto, abychom mohli nabídnout širší spektrum činností a aktivit pro naše klienty. První pobočka samozřejmě funguje dál a kiosk na Zdobůři určitě zachováme. Využijeme ho při větších akcích, jako jsou Vánoce nebo Velikonoce.

LETOS JSTE ORGANIZOVALI TŘETÍ ROČNÍK HUDEBNÍHO A KULTURNÍHO FESTIVALU ALKAFFEST. POČASÍ SICE NEPŘÁLO, ALE JAK AKCI S ODSUPEM HODNOTÍTE?

Alkafest je pro nás vždy velkou srdcovou záležitostí. I když počasí letos úplně nepřálo, ukázalo se, že atmosféru tvoří lidé – návštěvníci, kapely, dobrovolníci i naši klienti. S odstupem hodnotíme třetí ročník jako velmi povedený, protože splnil to hlavní, o čem nám jde: propojit komunitu, dát lidem možnost zažít společně radost a ukázat, že život s handicapem může být barevný a inspirativní. Alkafest nám ukazuje, že hudba a setkávání bourají bariéry a že spolu jsme silnější.

Zároveň ale víme, že bez podpory různých institucí, jako je Ministerstvo kultury, příspěvků od měst, obcí a našich sponzorů, by se akce nemohla uskutečnit. A nesmírně důležitá je i angažovanost pracovníků Alky a všech lidí, kteří se kolem naší organizace pohybují. Bez jejich energie a nasazení by Alkafest nikdy nebyl tím, čím je.

ALKA HOSPODAŘÍ S ROZPOČTEM ASI 30 MILIONŮ KORUN ROČNĚ. JAKÉ JSOU ZDROJE VAŠEHO FINANCOVÁNÍ?

Roční rozpočet Alky byl v roce 2024 necelých 29 milionů korun. Na první pohled se to může zdát jako vysoká částka, ale drtivou většinu tvoří osobní náklady pracovníků v přímé péči. K tomu zapojujeme externí odborníky, například psychoterapeuty, metodiky nebo specialisty na práci s virtuální realitou. Zajišťujeme provoz dvou poboček a bytu a zároveň se snažíme jít kupředu, rozšiřovat nabídku a hledat nové přístupy. Finance se snažíme kombinovat z různých zdrojů od veřejných

dotací až po nadace a granty tak, abychom mohli našim klientům nabídnout co nejvyšší kvalitu služeb.

Ještě před pár lety byl náš rozpočet kolem 20 milionů, dnes jsme na necelých 29. To není samozřejmost. Je to výsledek dlouhodobé práce, která je nejen o vizi a rozvoji služeb, ale také o řízení projektů a shánění financí z různých zdrojů. Finance samy od sebe nepřijdou. Stojí za nimi spousta práce, která nám ale umožňuje posouvat Alku kupředu a nabízet lidem s postižením stále lepší podporu.

ZMÍNILA JSTE, ŽE NEJVĚTŠÍ NÁKLADOVOU POLOŽKU PŘEDSTAVUJÍ OSOBNÍ NÁKLADY NA ZAMĚSTNANCE. KOLIK JICH ALKA AKTUÁLNĚ ZAMĚŠTNÁVÁ?

Momentálně zaměstnáváme 45 lidí v různých pracovních úvazcích a profesích. Nejzásadnější podíl tvoří pracovníci přímé péče, protože právě oni jsou těmi, kdo stojí každý den po boku našich klientů a jejich rodin. Vedle nich u nás působí, jak jsem již uvedla, i odborníci z dalších oblastí – od fyzioterapeutů až po metodiky, arteterapeuty a další externí specialisty. Ale jádro Alky vždy tvoří ti, kteří poskytují každodenní podporu přímo v terénu nebo v našich službách.

DAŘÍ SE SHÁNĚT ZÁJEMCE PRO VAŠE ČINNOSTI?

Shánět profesionály do sociálních služeb nikdy není snadné. My jako nezisková organizace nemůžeme konkurovat výši platů příspěvkových organizací, ale přesto se nám pracovníky shánět daří – a to díky tomu, že hledáme cesty, jak nabídnout jiné benefity. Velkou výhodou je u nás jednosměnný provoz, možnost zkrácených úvazků a flexibilita, která je pro řadu lidí důležitá. Často k nám přicházejí lidé, kteří zároveň působí i v jiných organizacích jako externisté – a já to vnímám jako obrovské obohacení. Přinášejí zkušenosti, kontakty a inspiraci z jiných prostředí, což celé Alce dodává dynamiku a umožňuje nám jít dopředu.

JIŽ PŘED MNOHA LETY ZAČALA ALKA VYUŽÍVAT SPECIÁLNÍ MULTISMYSLOVOU RELAXAČNÍ MÍSTNOST SNOEZELN NEBO TERAPEUTICKÝ OBLEK THERASUIT. JAK TYTO METODY PROSPÍVAJÍ KLIENTŮM?

Snoezelen je multisenzorická místnost, která kombinuje světelné efekty, zvuky, hudbu a vůně. Během chvilky se tak můžete ocitnout úplně jinde – slyšet šum mořských vln a zpěv racků nebo si užívat rozkvetlou louku s ptáčími zpěvy. Snoezelen pomáhá klientům zklidnit se, uvolnit napětí, rozvíjet smyslové vnímání a vnímat vlastní tělo. Naši snoezelenovou místnost jsme komplexně modernizovali. Nejen že jsme doplnili nové senzorické pomůcky, ale celý prostor jsme upravili tak, aby vyhovoval věku a potřebám klientů i širšímu využití. Nyní budujeme také nový Snoezelen ve druhé pobočce v Natuře, protože víme, jak zásadní tato metoda pro klienty je. Na práci v něm máme speciálně vyškolené pracovníky, kteří se v metodě dále pravidelně vzdělávají.

Therasuit je unikátní rehabilitační metoda, která není běžně dostupná v rámci sociálních služeb našeho charakteru. Speciální terapeutický oblek s pružnými pásy pomáhá stabilizovat

vat tělo, zapojuje svaly, které běžně nepracují, a podporuje správné držení těla. Díky tomu zlepšuje motoriku, rovnováhu a koordinaci pohybů a klientům přináší větší soběstačnost v každodenním životě.

ZMÍŇOVALA JSTE TAKÉ HYPERBARICKOU KOMORU...

Ta je dalším prvkem, který v Alce nabízíme. Jde o terapii, při níž klient dýchá čistý kyslík ve speciálním přetlakovém prostředí. To zlepšuje prokrvení, podporuje hojení, urychluje regeneraci a má pozitivní vliv na celkovou kondici organismu. Pro naše klienty to znamená další cestu, jak posilovat zdraví a zlepšovat kvalitu života.

JAKÉ JSOU NEJNOVĚJŠÍ TRENDY NEBO TECHNOLOGIE, KTERÉ DNES MOHOU POMÁHAT VAŠIM KLIENTŮM? VYUŽÍVÁ SE NAPŘÍKLAD UMĚLÁ INTELIGENCE?

V sociálních službách dnes hodně rezonuje téma takzvané sdílené péče. Jde o to, aby podpora nebyla jen na bedrech rodiny, ale aby se do ní zapojovala komunita, odborníci i samotní klienti. Cílem je, aby péče byla udržitelná a kvalitní, a zároveň aby pečující nebyli na všechno sami.

Pokud jde o moderní technologie, zaměřujeme se i na využití umělé inteligence. Plánujeme ji postupně zapojit jednak do podpory nácviku samostatnosti našich klientů, a zároveň i do práce se seniorskými skupinami. Věříme, že AI se může stát užitečným nástrojem, který obohatí naši každodenní práci a otevře nové možnosti rozvoje. V Alce jsme díky finanční podpoře Nadace Abakus začali pracovat s virtuální realitou.

JAK S NÍ PRACUJETE?

Pomocí speciálních brýlí ji využíváme jednak k nácviku samostatnosti, kdy si klienti mohou vyzkoušet různé každodenní situace v bezpečném prostředí, od nakupování až po orientaci v prostoru, ale i k pohybovým aktivitám, které podporují jejich fyzickou kondici zábavnou formou. Virtuální realitu se nám daří postupně zapojovat do běžné činnosti a stává se užitečným nástrojem, který klientům otevírá nové možnosti.

MOHOU SE DO VAŠICH ČINNOSTÍ ZAPOJIT PŘÍPADNĚ DOBROVOLNÍCI? POKUD ANO, JAK JE TO MOŽNÉ?

Dobrovolníci jsou u nás vždy vítáni. Díky dlouhodobé spolupráci s Adrou Příbram k nám přicházejí lidé, kteří přinášejí radost, nové nápady i energii. Za to jim moc děkujeme. Dobrovolnictví má ale smysl nejen pro naše klienty, kterým zpřijemňuje život, ale i pro samotné dobrovolníky, kteří si mohou odnést zkušenost, která je obohací, inspiruje a ukáže jim, že i malé gesto má velký dopad. Budeme proto rádi za každého, kdo se rozhodne zapojit. Stačí kontaktovat Adru a dveře do Alky máte otevřené.

■ Stanislav D. Břeň

Pes na veřejném prostranství musí být vždy na vodítku

Nová vyhláška mění pravidla pro pejskaře. Majitelé musí mít své psí svěřence na vodítku, případně s nasazeným náhubkem. Volný pohyb psů je povolen pouze na psích hřištích.

Nařízení o pohybu psů reflektuje i připomínky městských strážníků.

Ilustrační foto: Stanislav D. Břeň

Na zářijovém zasedání městského zastupitelstva byla jedním z projednávaných bodů obecně závazná vyhláška, která stanovuje pravidla pro pohyb psů v Příbrami. Novou verzi vyhlášky zastupitelé jednomyslně schválili.

Vyhláška zpřisňuje pravidla pro volný pohyb psů v zastavěném území města (v nezastavěném území mohou psi pobíhat volně). Venčení psů je nově možné pouze na vodítku (původní vyhláška povolovala venčení na volno v případě, že měl pes náhubek). Pokud není jejich doprovod

schopen usměrnit chování zvířete na vodítku tak, aby neobtěžovalo nebo neohrožovalo jiné osoby či zvířata, je nutný i náhubek. Nařízení vychází ze zkušeností městských strážníků a kauz, kterými se v Příbrami zabývali (jedna z posledních byla popsána v Kahanu 9/2025).

Stejně zůstává pravidlo pro pohyb psů na veřejném prostranství, kde se konají shromáždění, kulturní, sportovní či jiná akce. Účast se psy je podmíněna upevněním na vodítku a nasazeným náhubkem. Vyhláška se nevztahuje

Psí hřiště

Psí park u Junior klubu: oplocený prostor s překážkami pro agility vhodný pro všechna plemena psů. Otevírací doba: duben-září od 8.00 do 20.00, říjen-březen od 9.00 do 17.00

Ryneček: oplocený výběh s travnatou plochou pod stromy, v blízkosti dětských hřišť

Psí louka Litavka: oplocená travnatá plocha s prvky agility v lesoparku Litavka

na osoby, které doprovází vodící a asistenční psi, a to ani při jejich výcviku.

Pro volné venčení jsou v Příbrami dostupná tři psí hřiště a výběhy. Zastupitelka Denisa Kotková v souvislosti s novou vyhláškou navrhla, aby byl jejich počet rozšířen. Mezi místa, kam psi vůbec nesmějí, patří veřejná dětská hřiště a květinové záhony městské zeleně. Vyhláška zároveň upozorňuje na povinnost úklidu psích exkrementů. V opačném případě se majitel dopouští přestupku, který lze pokutovat.

Na webu kahan.pribram.eu/data/35.pdf najdete mapu zastavěného území.

■ Stanislav D. Břeň

Krevní plazmu v Příbrami darují stovky lidí

Od 6. do 10. října se koná Mezinárodní týden krevní plazmy (International Plasma Awareness Week), který si připomínají dárcovská centra, pacientské organizace i odborníci po celém světě. Cílem je zvýšit povědomí veřejnosti o významu krevní plazmy a poděkovat dárčům, bez nichž by nebylo možné vyrábět životně důležité léky. Do našeho dárcovského centra v Příbrami dochází pravidelně stovky dárců krevní plazmy.

Krevní plazma je nenahraditelná složka lidské krve, představuje přibližně 55 % jejího objemu (asi tři litry) a obsahuje stovky důležitých bílkovin, minerálů a hormonů; z 90 % ji tvoří voda. Zatímco červené a bílé krvinky nebo krevní destičky mají jiné funkce, plazma je prostředím, které tyto složky krve přenáší. Zajišťuje transport živin, hormonů a odpadních látek a hraje klíčovou roli v imunitním systému i srážlivosti krve. Z krevní plazmy se vyrábějí život zachraňující léky, které nelze získat jinak než od dárců. Tyto přípravky jsou určeny například pro pacienty s vrozenými poruchami imunity, hemofilii a dalšími krvácivými poruchami, těžkými popáleninami, po operacích a úrazech

nebo se vzácnými metabolickými a neurologickými onemocněními.

Mezi nejdůležitější bílkoviny krevní plazmy patří: albumin - pomáhá udržovat objem krve a používá se při léčbě popálenin či šokových stavů; imunoglobuliny (protilátky) - posilují imunitu pacientů, jejichž organismus si je nedokáže sám vytvořit; koagulační faktory - nepostradatelné pro pacienty s hemofiilií a dalšími poruchami srážlivosti.

Protože se krevní plazma v těle obnovuje rychle, je možné ji darovat jednou za 14 dní. Lidskou krevní plazmu přitom nelze vyrobit uměle. Samotné darování probíhá formou plazmaferézy. Dárci se odebere krev, v přístroji se oddělí

plazma a ostatní složky (červené a bílé krvinky, destičky) se vrací zpět do krevního oběhu. Celý proces pod dohledem odborného zdravotnického personálu trvá obvykle 45-60 minut.

Poptávka polécích z plazmy roste každý rok a jen v Evropě jsou na nich závislé statisíce pacientů. K výrobě preparátů pro jednoho člověka s imunitním onemocněním je přitom často potřeba krevní plazma od několika stovek dárců ročně.

■ Veronika Jozífková
Amber Plasma Příbram

Finanční výbor ukončil kontrolu TS Příbram, doporučuje zefektivnění řízení a hledání úspor

Finanční výbor Zastupitelstva města Příbram dokončil více než roční kontrolu hospodaření příspěvkové organizace Technické služby města Příbrami (TS Příbram). Podle vyjádření jeho předsedy na zastupitelstvu města 10. září neshledal v hospodaření závažné nedostatky.

Kontrola TS Příbram byla zahájena v roce 2024 a pokračovala i v roce 2025. „*Jejím cílem bylo prověřit hospodaření organizace, identifikovat možné finanční úspory a navrhnout opatření ke zlepšení řídicích procesů s ohledem na rozpočet města,*“ uvedl předseda finančního výboru Jiří Holý. Letos se uskutečnily dvě fyzické kontroly v areálu TS Příbram a několik jednání s vedením organizace, na kterých byli přítomni ředitelka, ekonomka a koordinátor projektů. Z každé kontroly a jednání byl pořízen zápis.

Kontroly se zaměřily mj. na zavádění systému GPS pro sledování pohybu vozidel, soutěž na dodavatele pohonných hmot, plán obnovy strojního vybavení v návaznosti na plán odpisů, rozšiřování úkolů organizace (např. údržba okolí Čekalíkovského rybníka), nárůst nákladů v souvislosti s vandalismem, rozvoj

kontroingu a budoucí rozboru hospodaření, sledování nákladů na veřejné osvětlení po výměně za LED svítidla a vyhodnocování střediska odpadového hospodářství.

Podle předsedy výboru nebyla v rámci kontroly zjištěna žádná zásadní pochybení. „*Kontrola neodhalila žádná závažná porušení interních předpisů nebo standardů řízení. Objevily se pouze drobné nedostatky, které byly s vedením TS Příbram projednány a jejich řešení je v běhu,*“ sdělil Jiří Holý.

Finanční výbor přijal několik doporučení směrem k organizaci. Mezi ně patří dokončení zavedení systému GPS včetně jeho kontroly a vyhodnocování, přehodnocení dodavatele pohonných hmot formou soutěže vypsané do konce roku 2025 a důslednější práce s plánem obnovy strojního vybavení, a to i na úrovni

vedení města, aby byl v souladu s rozpočtem města.

TS Příbram je příspěvková organizace města Příbram, která byla založena v roce 1960. Zajišťuje např. svoz odpadu, čištění města, údržbu zeleně, odtah vozidel, provoz parkovacího domu, autobusového nádraží, sběrného dvoru, kompostárny či reuse centra. Dále se stará o veřejné osvětlení, parkoviště, dětská hřiště, místní komunikace, psí útulek či hřbitovy. Jde o největší příspěvkovou organizaci v Příbrami s rozpočtem, který činí téměř 170 milionů korun.

■ Stanislav D. Břeň

inzerce

ZIMA 2025/26

Čerstvá porce zimní exotiky právě v prodeji

Přímé lety

- ✓ Maledivy
- ✓ Thajsko
- ✓ Emiráty
- ✓ Zanzibar a další

invia

📍 Střelecká 27, Příbram ☎ 775 914 277 ✉ pribram@invia.cz

Nová agentura pomáhá veteránům zvládat život po návratu z misí

Pod pojmem válečný veterán si veřejnost často představí příslušníka druhé světové války. V České republice ale v současné době žije přes 16 000 novodobých válečných veteránů – mužů i žen, kteří působili v zahraničních operacích v Jugoslávii, Kosovu, Iráku, Afghánistánu, Africe a v dalších zemích. Po návratu do vlasti se někteří z nich potýkají s pocity osamění a nedostatkem porozumění pro jejich zkušenosti. Část z nich řeší zdravotní obtíže, psychické problémy či narušené rodinné vztahy.

Od ledna 2024 funguje po celé republice nový systém přímé podpory, který válečným veteránům nabízí efektivní a cílenou pomoc. Ministerstvo obrany, prostřednictvím Odboru pro válečné veterány a válečné hroby, zřídilo Agenturu pro podporu válečných veteránů – síť kontaktních pracovníků s vlastní zkušeností z vojenské služby a zahraničních operací, doplněnou odborným vzděláním v oblasti sociální práce.

Kontaktní pracovníci poskytují a koordinují pomoc při řešení sociálních, právních, psycho-

logických a zdravotních záležitostí. V případě složitějších situací spolupracují se sociálními pracovníky oddělení péče a podpory Odboru pro válečné veterány a válečné hroby. Společně zajišťují podporu v širokém spektru případů – od řešení exekucí a závislostí až po obnovu narušených rodinných vazeb.

Kontaktní pracovníci nepamínají ani na výročí, životní jubilea a vzpomínkové akce, které pořádají a navštěvují válečné veterány v pobytových a zdravotnických zařízeních. „Teréničtí“ dokážou podat válečnému veterá-

novi i jeho blízkým pomocnou ruku, provázet společně náročnou situací a koordinovat případně další pomoc. Váleční veteráni nejsou v takových situacích sami a pomoc si nepochybně si zaslouží. Podrobnosti naleznete na webu veterani.mo.gov.cz.

■ **Vladimír Chyba**

Agentura pro podporu válečných veteránů

Příbram schválila Zásady spolupráce s investory

Zastupitelstvo města Příbram ve středu 10. září projednávalo a schválilo Zásady spolupráce s investory, které vytvoří transparentní rámec pro budoucí developerské projekty ve městě. Dokument vznikl ve spolupráci s advokátní kanceláří Frank Bold a reflektuje komplexní urbánně-ekonomickou analýzu téměř 200 lokalit na území města.

Ilustrační foto: Stanislav D. Břeň

Zásady spolupráce s investory definují podmínky, za kterých bude město podporovat novou výstavbu, a stanovují výši příspěvků developerů na rozvoj veřejné infrastruktury. Investoři se budou podílet na financování občanské vybavenosti, jako jsou mateřské školy, komunikace, chodníky nebo zkapacitnění čistíren odpadních vod.

„Schválením Zásad spolupráce s investory vytváříme v Příbrami čitelné a férové prostředí pro všechny strany. Developéři dopředu vědí, jaké podmínky je čekají, a město získá prostředky na infrastrukturu, která je pro kvalitní život našich obyvatel nezbytná. Jde

o oboustranně výhodné řešení – podporujeme výstavbu tam, kde to dává smysl, a zároveň zajišťujeme, aby nové projekty přispívaly k rozvoji celého města,“ uvedl starosta Jan Konvalinka.

Nové Zásady směřují investory k plnění konkrétních požadavků pro kvalitní rozvoj města. Mezi hlavní podmínky patří kultivovaná zástavba městského charakteru, která je přiměřená dané lokalitě. Nesmí chybět kompaktní řešení včetně parkování, aktivní přízemí budov pro veřejnost a podpora klimatických opatření jako jsou zelené střechy, efektivní systém hospodaření s vodou nebo dobře nastavený energetický mix.

PĚT STRATEGICKÝCH LOKALIT

Přijetí Zásad navazuje na komplexní ekonomicko-urbanistickou analýzu, kterou pro město zpracoval urbánní ekonom Vít Zeman ve spolupráci s Frank Bold Advokáty. Z téměř 200 hodnocených lokalit bylo vybráno pět strategických území nejvhodnějších pro podporovanou výstavbu – například lokality Modřínová, Seifertova či Dolejší Obora. U dvou z nich již probíhají jednání s konkrétními investory. První lokalita přinese městu potenciální příjem z prodeje pozemků až 15 milionů korun a dalších pět milionů korun formou příspěvku na infrastrukturu. Druhá lokalita představuje příjem z prodeje pozemků až osm milionů korun plus 1,7 milionu korun na infrastrukturu.

„Tato konkrétní čísla ukazují, že naše systematická příprava přináší ovoce. Investoři o Příbrami projevují zájem a kvitují transparentně nastavený systém. Naším cílem je vytvořit v Příbrami město, které láká k životu i k podnikání. Chceme nastartovat kvalitní bytovou výstavbu v oblastech, kde to z hlediska infrastruktury dává největší smysl, a dále pracovat na tvorbě kompaktního města krátkých vzdáleností,“ doplnil městský architekt Josef Tlustý.

PŘÍBRAM NÁSLEDUJE PŘÍKLADY JINÝCH MĚST

Příbram se připojuje k více než stovce českých měst a obcí, které již Zásady spolupráce s investory úspěšně využívají. Například Jihlava od roku 2020 uzavřela přes 20 smluv s celkovým příspěvkem 60 milionů korun, Liberec za dva roky získal téměř 40 milionů korun.

Město již v prosinci 2024 uspořádalo informační setkání pro developery, kde představilo svou strategii územního rozvoje. Na webových stránkách města je zřízena samostatná sekce pro investory s kompletními informacemi o Zásadách spolupráce a investičních příležitostech (příbram.eu/mesto-pribram/pro-investory.html).

■ **Eva Švehlová**

Městský úřad Příbram

Vážení zákazníci,

potřebujete svůj vůz připravit na nadcházející zimní sezonu? Nechte to na nás!

Postaráme se o diagnostiku, kontrolu podvozku, náplní i stavu akumulátoru. Prověříme také brzdy, stěrače, světlomety a další klíčové části vozidla, aby vás zima ničím nepřekvapila. **To vše jen za 499 Kč.**

Objednejte se ještě dnes online či telefonicky.

Akce platí od 1. 10. do 30. 11. 2025.

Váš autorizovaný servisní partner Škoda:

Auto-Poly spol. s r.o.

Novohospodská 148

261 01 Příbram

Tel.: 318 626 936

www.auto-poly.cz

SKODA
Service

Se zimním servisem
se můžete spolehnout na nás

Na zimu vás připravíme jen za **499 Kč**

Technické služby města Příbram, p. o., hledají

PROJEKTOVÉHO MANAŽERA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Náplň práce:

- koordinace a řízení projektů v oblasti odpadů (D2D, výstavba kompostárny, marketingová kampaň)
- vedení agendy a evidence v oblasti odpadového hospodářství

Požadujeme:

- organizační a komunikační schopnosti
- SŠ/VŠ vzdělání
- ŘP sk. B, aktivní řidič
- praxe v oboru výhodou

Nabízíme:

- 25 dní dovolené + 4 dny indispozičního volna
- stravenky, příspěvek na pojištění
- plat dle praxe (10. platová třída) + odměny
- Nástup: možný ihned

Uzávěrka přihlášek: 15. 10. 2025

Životopisy zasílejte na: miroslava.lacova@ts-pb.cz
nebo poštou: TS Příbram, U Kasáren 6, 261 01 Příbram IV

Více informací: www.ts-pb.cz

SCHOOL DAY TOGETHER!!!

Jazykové kurzy

- anglický jazyk pro začátečníky i pokročilé
- český jazyk - příprava na přijímací zkoušky z 5. i 9. tříd

Zimní stadion Příbram,
Legionářů 378, 261 01
Příbram VII
tel. 723 833 464

MAKE IT HAPPEN MAKE IT HAPPEN!!!

SCHOOL DAY TOGETHER!!!

f y i

**DEN
OTEVŘENÝCH
DVEŘÍ
06.12.2025**
8.00 - 14.00 hod.

Sezimácká střední
Vyšší odborná škola,
Střední škola,
Centrum odborné přípravy,
Sezimovo Ústí

www.sezimackastredni.cz

Vlastní oběd a zdravější jídelníček. Nový školní rok přinesl změny ve fungování jídelen

Novela vyhlášky o školním stravování je vstřícnější vůči dětem s individuálními stravovacími požadavky a zavádí změny v takzvaném spotřebním koši.

Od 1. září roku začala platit novela vyhlášky o školním stravování, která mění některá pravidla v jídelnách. Hlavní novinkou je umožnit strážníkům konzumovat v jídelně vlastní jídlo. Jak informuje ministerstvo školství, tato změna reaguje na dlouhodobé požadavky rodičů a veřejnosti na větší flexibilitu ve stravování dětí. Po 32 letech se mění principy výživových norem, podle kterých se připravují školní obědy. Na úpravu tzv. spotřebního koše a zavedení nových požadavků na zdravější stravování mají jídelny roční přechodné období. Jak jsou na změny připraveny školní jídelny v Příbrami?

IVANA JEČMENOVÁ, ŘEDITELKA ŠKOLNÍ JÍDELNY ZŠ ŠKOLNÍ

O změně vyhlášky o školním stravování již nějaký čas víme. Za naši jídelnu mohou říci, že docela připravené jsme a s novými pravidly si poradíme. Doporučení pro tvorbu jídelníčku již v podstatě dodržujeme. Zařazujeme do něj více bezmasých jídel. Již delší dobu se v naší nabídce pravidelně objevují ryby i luštěniny. Co se týká pitného režimu, běžně nabízíme čistou vodu i neslazený čaj. Obědy se snažíme doplňovat čerstvou zeleninou i ovocem. V tomto školním roce budeme absolvovat různá školení

na nové zdravější receptury i na nový výpočet spotřebního koše. Budeme muset také přepočítat ceny obědů a z důvodu přizpůsobení se nové vyhlášce možná i zdražit.

ALENA KUBÁTOVÁ, ŘEDITELKA ALTERNATIVNÍ MŠ

Naše školní jídelna je na novou vyhlášku plně připravena. Nedojde k žádným zásadním změnám ve stravování. Zdravé a chutné stravování již máme zavedeno, důraz klademe na menší množství soli a cukru v jídle, nepoužíváme ani průmyslově zpracované potraviny. Děti mají

Bohaté zážitky napříč školami a školkami v Příbrami

Mateřské i základní školy v Příbrami i mimo ni mají za sebou období plné nevšedních projektových dnů, které dětem přinesly nejen nové vědomosti, ale především nezapomenutelné zážitky.

Do projektu MAP IV ORP Příbram je zapojeno 71 škol z Příbramska.

Foto: MAP ORP Příbram

V rámci kulturních aktivit vzniklo společné divadelní představení „Příšerné příběhy“, na kterém se podílelo 51 žáků ze šesti základních uměleckých škol regionu. Představili různé dramatické formy na motivy hororových povídek Chrise Priestleyho.

V jeden den se děti z MŠ Bratří Čapků mohly s cestovní kanceláří Ententýna Mandolína vydat na pomyslnou cestu do Afriky. V rámci „Afrického dovádění“ poznávaly místní jazyk,

zpívaly, bubnovaly a tancovaly v rytmu afrických melodií. Podobný duch panoval i v MŠ Jana Drdy během projektového týdne „Tancuj, tancuj, medvěde“.

Děti z MŠ Pohádka se mohly radovat i z návštěvy sférického kina, které bylo instalováno přímo ve třídě. Děti se ponořily do „Velkého podmořského dobrodružství“ i „Tajemství stromů“. Neméně silným zážitkem byl i projektový den ve Speciální MŠ se zvířátky, kdy přímo do MŠ

zavítal poník, králík či morče, a děti se naučily, jak se o zvířata správně starat.

Nové zkušenosti dětem z Lesní MŠ Kozičínský Klabánek přinesl i projektový den, během kterého objevovaly tajemství školní zahrady. Seznámily se s různými druhy rostlin, vyzkoušely si přípravu záhonů, setí, pletí i mulčování a pochopily, jak se potraviny dostávají od semínka až na talíř.

Nechyběla ani tvorba – děti z MŠ V Zahradě zkoumaly historii své mateřské školy, děti z Waldorfské MŠ slavily májovou slavnost či „otevřely studánku“ podle starobylého zvyku, který završil jarní tematický blok.

Toto je jen velmi malý příklad aktivit a jsme rádi, že projektové dny podpořené z projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání IV na území Příbramska potvrzují, že učení může být radost a dobrodružství v jednom.

Do projektu MAP IV ORP Příbram je zapojeno 71 škol z Příbramska. Všechny podrobnosti, pozvánky na semináře pro rodiče, veřejnost, pedagogy aj. najdete na webu mappříbram.cz a také na Facebooku Místní akční plán vzdělávání na Příbramsku.

■ Lenka Pavlíková
MAP IV ORP Příbram

k dispozici čerstvou zeleninu i ovoce. Jídelníček je pestrý, kvalitní, s vysokým obsahem luštěnin a celozrnných výrobků. V týdnu pravidelně střídáme bezmasé, polomasité pokrmy a obědy s masem. V jídelníčku máme i relativně velký podíl rybiho masa. Dbáme na to, aby jídlo v naší školce bylo nejen chutné, ale také výživově hodnotné.

LUCIE NOVOTNÁ, VEDOUCÍ ŠKOLNÍ JÍDELNY ZŠ POD SVATOU HOROU

Jako vedoucí školní jídelny pracuji téměř tři roky a snažím se zavádět zdravější stravování a zároveň šířit osvětu, aby děti i rodiče věděli, proč jsou kvalitní a pestré suroviny důležité. Na semináři pro školní jídelny týkajícím se stravování jsem se před rokem seznámila s Alexandrou Košťálovou, která je zodpovědná za novou vyhlášku. Všechny snahy o změny nastavené Státním zdravotním ústavem jsou v souladu s mým myšlením a pokládám je za správné. Jde hlavně o vaření z čerstvých a kvalitních surovin, snížení polotovarů (jako zákaz dehydrovaných přesolených směsí, snížení masných výrobků), zavedení neslazených nápojů či mírné navýšení luštěnin, kterého se nemusí strážníci bát. Například špagety s boloňskou omáčkou z červené čočky jsou u nás oblíbené.

Dále vyhláška přináší mírné navýšení ryb, kdy je důraz kladen spíše na kvalitu. Celozrnné

obiloviny a pseudoobiloviny jsou pro děti přírodné a dají se přidávat do pokrmů, aniž by to pro ně byla velká změna. U nás v jídelně už tímto způsobem vaříme a hledáme pokrmy z těchto ingrediencí, které dětem chutnají. Zároveň ale stále připravujeme oblíbená jídla, jako jsou svičková a rajska omáčka, kuře na paprice nebo buchtičky s vanilkovým krémem. Ani ta nová vyhláška nevylučuje. Důležitá zůstává pestrost a kvalita.

Základ stravování udává samozřejmě rodina. Státní instituce by ale měly nabízet zdravé prostředí dětem i ve škole a část výuky vlastně probíhá i ve školní jídelně. Ukazujeme např. dětem, že pití vody je normální a zelenina je součástí každého pokrmu. V prvním školním týdnu dostaly školy informace k vyhlášce a první metodiku *Jak se připravit na nový spotřební koš*, kde je uveden i náš vzorový měsíční jídelníček. Školní jídelny se změn opravdu nemusí obávat. Řada informací byla již dříve dohledatelná a diskutovaná, navíc je pro ně stanoveno roční adaptační období. V řadě jídel se podle těchto pravidel už jistě vaří.

PAVLA VESTFALOVÁ, VEDOUCÍ ŠKOLNÍ JÍDELNY MŠ ŠKOLNÍ

Naše jídelna reaguje na změny podle platné legislativy. Body vyhlášky v platnosti od 1. září 2025 jsou pro nás závazné. Na změny od 1. září

2026 budeme připraveni v souvislosti se změnami programu VIS Plzeň (*softwarový systém pro stravovací provozy*, pozn. red.), ve kterém vedeme spotřební koš.

MARTINA ZOUBKOVÁ, VEDOUCÍ JÍDELNY MŠ POD SVATOU HOROU

Změny budeme řešit, až bude spotřební koš nainstalovaný ve finální podobě v rámci našeho softwaru. Zdravější formu stravování jsme ale zavedli již dříve. Nepoužíváme sirupy, ale pouze čistou vodu nebo vodu s citronem a bylinkami, neslazené ovocné čaje, do mléka nepřidáváme žádná dochucovadla, pouze Caro. Používáme více ovoce a zeleniny, bio potraviny, neslazené kysané a mléčné výrobky.

Do jídelníčku zařazujeme bulgur, tarhoňu, černou čočku, cizrnovou a rýžovou mouku na zahuštění polévek a omáček, quinou do polévek a salátů, amarantové cereálie. Samozřejmě je celozrnné pečivo, pohankové, jáhlové, rýžové a čirokové kaše. Pokud to finanční situace umožňuje, nakupujeme od dodavatelů čerstvé ryby a sezonní ovoce a zeleninu od místních farmářů.

■ Zpracoval: Stanislav D. Břeň

inzerce

PBtisk a.s.
Dělostřelecká 344, Příbram I (Balonka)

HLEDÁ ZÁJEMCE NA POZICE

OPERÁTOR POLYGRAFICKÝCH STROJŮ MANIPULANT

**TVÁ PRÁCE PROMĚNÍ PAPIR, BARVU
A STROJE V NĚCO, CO VONÍ NOVOTOU
A ČTE SE PO CELÉM SVĚTĚ**

- ✓ čisté, přátelské prostředí tiskárny
- ✓ stačí chuť se učit, vhodné i pro absolventy
- ✓ práce na 3 směny / nepřetržitý provoz
- ✓ dotované stravné, výběr ze 4 jídel

606 659 846
 prace@pbtisk.cz
 www.pbtisk.cz

**Ryze česká rodinná realitní kancelář
35 let v Příbrami**

Tradice – Jistota – Korektnost

Výběr z nabídky:

Prodej chalupy 125 m² v Příbrami IX, kolaudované v roce 1994, naposledy zde byl chov akvarijních rybiček.
Cena: 4,4 mil. Kč

Prodej modernizovaného družstevního bytu 3+1/L, 71,5 m² v Příbrami V, ul. Drkolnovská, ENB: C.
Cena: 3,9 mil. Kč

Pronájem moderních kanceláří v Příbrami VII, ul. Březohorská, vlastní parkoviště, k dispozici kanceláře: 14,8 m², 15,5 m², ENB: E
Cena: 4901 Kč/kancelář 14,8 m² vč. služeb.

Prodej modernizovaného RD 5+kk v Podlesí s pozemkem 1006 m², za kterým začíná les. Zatím ENB: G
Cena: 7,5 mil. Kč sleva na 6,9 mil. Kč

**Svěřte nám i Vy klíče od Vaší nemovitosti a my Vám ji dobře prodáme
Zavolejte, přijedeme...**

tel. +420 318 630 850, 602 607 982

Dlouhá 90, Příbram III, druhý dům pod Svatoňovskými schody (vchod do dvora)
www.realitypintner.cz, info@realitypintner.cz

Pestrý říjnový program Hornického muzea Příbram

Hornické muzeum Příbram připravilo na říjen bohatý program, ve kterém si přijdou na své jak rodiny s dětmi, tak zájemci o historii či sportovní nadšenci. Návštěvníci se mohou těšit na speciální prohlídky podzemí, archeologický workshop, připomínku hornických tradic i zábavné aktivity pro děti.

Z programu *Dědo, jak to tenkrát bylo?*

Foto: Hornické muzeum Příbram

Říjnový doprovodný program odstartují archeologické dílny určené pro malé i velké zájemce o historii. Účastníci se při nich na chvíli promění v archeology a okusí radosti i strasti této atraktivní vědy. Akce se koná při příležitosti Mezinárodního dne archeologie v sobotu 18. 10. 2025 od 10 do 17 hodin v kulturně vzdělávacím centru na dole Anna, vstupné je 30 Kč. V tento den se zároveň uskuteční také program „*Dědo, jak to tenkrát bylo?*“, který návštěvníky zavede do podzemí dolu Anna.

VZPOMÍNKY HAVÍŘŮ OŽIJÍ

Program „*Dědo, jak to tenkrát bylo?*“ přiblíží všem generacím život a práci horníků na Příbramsku. O víkendu 18.–19. října čeká děti i dospělé vyprávění pamětníků, jízda důlním vláčkem, prohlídka podzemí i nádherného parního těžního stroje. Začátek programu je vždy v celou hodinu, první začíná v 9.00, poslední v 16.00. Vzhledem k omezené kapacitě vláčku

muzeum doporučuje předchozí rezervaci míst na čísle 318 630 149. Vstupné je 60 korun, jako bonus dostanou návštěvníci možnost zúčastnit se navazující prohlídky podzemí za sníženou cenu 10 korun.

POSVÍCENÍ VE SKANZENU

V říjnu se ve Vysokém Chlumci tradičně konalo posvícení – hospodyně měly plně ruce práce s vařením a pečením, hospodáři zase připravovali statek na zimu. Všichni museli ještě přiložit ruku k dílu, než nastal zimní čas dlouhých večerů, při kterém se sousedi scházeli na kus řeči, přástky nebo draní peří. Ve Skanzenu Vysoký Chlumec, pobožce Hornického muzea Příbram, posvícenskou atmosféru návštěvníci zažijí v neděli 19. října od 10.00 do 16.00. Sami si vyzkouší přípravu některých pokrmů, nějakou tu dobrotu i ochutnají, projdou se skanzem v kouzelném podzimním období a na chvíli se přenesou v čase o 200 let

nazpět. Základní vstupné je 100 korun, snížené 60 korun.

BĚH PRO REPUBLIKU

V neděli 19. října nabídne zajímavý program také další pobožka muzea, Památník Vojna, kde se uskuteční Běh pro republiku. Závod na 5 km připomene těžké osudy politických vězňů, kteří byli v lágru Vojna a dalších komunistických věznicích nespravedlivě vězněni. Akci, inspirovanou podobným během u Berlínské zdi, podpořil svou záštitou prezident republiky Petr Pavel. Registrace začíná v 9.00, následovat budou závody dětí, pěší trasa i hlavní běh dospělých. Prohlídka Památníku Vojna začínají vždy v celou hodinu, poslední v 16.00. Pohnutou minulost mohou zájemci poznávat v průběhu celého roku také díky naučné stezce „*Po stopách politických vězňů*“, která připomíná konkrétní příběhy nespravedlivě odsouzených.

HAVÍŘSKÉ ŠPRÝMOVÁNÍ

Říjnový program uzavře státní svátek 28. října, kdy Hornické muzeum Příbram zpřístupní své expozice za snížené vstupné. V areálu Ševčínského dolu bude navíc od 10.00 do 16.00 připraven zábavný program pro rodiny s dětmi s názvem Havířské šprýmování, který hravou formou přiblíží práci i každodenní život horníků v minulosti. Návštěvníci se mohou těšit například na zábavné hry a kvízy s hornickou tematikou, na jízdu hornickým vláčkem nebo na hledání vzorků minerálů na odvalu.

■ **Stanislava Charvátová**
Hornické muzeum Příbram

Plavky v zimě, kožich v létě

Za tímto na první pohled překvapivým heslem stojí jedna z deseti originálních instalací, které během října ožijí různá místa v Příbrami. Kampaň „*Dokud...*“ přibližuje rozmanité podoby Alzheimerovy choroby a dalších kognitivních onemocnění. Ukazuje, jak zasahují nejen samotné nemocné, ale i jejich blízké.

Venkovní expozice jsou umístěny na Hořejší Oboře, u dětských hřišť v klidové zóně Ryneček a v Mariánské ulici a na náměstích 17. listopadu a T. G. Masaryka. Vnitřní instalace pak najdete při vstupu do příbramské nemocnice, ve vestibulu OC Skalka, v kavárně Na Pomezí, v areálu nemocnice ve Zdaboři a v prostorách příbramského divadla.

Celá kampaň je součástí konceptu dementia friendly společnosti – prostředí, které je otevřené

a vstřícné k lidem s demencí i jejich rodinám. Co to znamená v praxi? Jde o snahu vytvářet komunitu, kde lidé s demencí nejsou neviditelní a kde rodinní pečující nezůstávají na všechno sami. Prostředí, v němž nemocní mohou žít se svou rodinou a být součástí běžného života. Protože demence není konec. Konec nastává tehdy, když přestaneme vidět člověka. Pro kreativní mladé lidi jsme připravili tvůrčí výzvu – natočte pro-

pagační video na téma demence a kampaně „*Dokud...*“. Nejlepší autoři získají poukázku v hodnotě 1000 korun.

■ **Lucie Chmelíková**
Dementia institut

Stíny, objemy, rastry a prázdnota

Fotograf Ondřej Přibyl a sochař Jakub Grec společně představují svou tvorbu do 16. listopadu v Galerii Františka Drtikola Příbram. Výstava s názvem **Rastry, stíny, objemy** je vyústěním spolupráce dvou autorů, kteří se prostřednictvím svého dominantního vyjadřovacího prostředku – sochy a fotografie – pokoušejí uchopit téma nazírání světa, nahlédnout to, co zůstává skryto pohledu, jenž nedokáže proniknout pod povrch hmotné reality, a pojmenovat nemožnost spatřit svět cele a naráz.

MOHL BY KAŽDÝ Z VÁS KRÁTCE PŘEDSTAVIT SEBE A SVOU TVORBU?

O. P.: Zřetelně to cítím tak, že jsem do značné míry definován právě svou tvorbou a má tvorba mě definuje možná víc, než definuji já svou tvorbu. Nicméně tedy – zabývám se především snahou ilustrovat své úvahy o světě a o naší existenci v něm, v současnosti zejména pomocí média fotografie. Fotografie pro mě stále ještě představuje sice komplikovaný, ale v mnoha ohledech nenahraditelný nástroj k vyjádření, který je jedinečný právě tím, že vše vyfotografované, fotograficky zachycené, muselo nějakým způsobem existovat, fyzicky se vyskytovat v našem hmotném světě. Jednou z motivací mé činnosti je přinést divákovi podnět k úvaze, třeba právě o jeho vztahu ke světu, o jeho vnímání a bytí.

J. G.: Když se podívám do zrcadla, tak vidím odraz člověka, který je smířen s odžitými roky. Uvědomuji si skutečnost, pomíjivost a konečnost. Dělam mnoho chyb. S odstupem mohu říci, že některé mi i pomohly a jiné si v sobě nesu jako závaží. Ale představit se si představuji jako někoho před stavem, o kterém zatím nic nevíme. Takže můj stav je dlouhodobě spjatý s činností, kterou jsem si vybral a v které jsem se našel. Stále mi dělá problém to určující názvosloví. Má práce je spíš výpovědí. Snažím se zprostředkovat možnosti vidění. Zhmotnit představy a úvahy.

TVORBA VÁS OBOU JE FORMÁLNĚ POSTAVENA KAŽDÁ (ALESPOŇ ZDÁNĚLIVĚ) NA DOSTI JINÉM ZÁKLADĚ. CO JE VE VAŠICH DÍLECH ONÍM „NEJMENŠÍM SPOLEČNÝM JMNOMATELEM“?

O. P.: Možná by se zde nabízelo mluvit na příklad o křehkých Jakubových odlitcích – zachycení těžko uchopitelných vnitřních objemů mikrotenových sáčků v souvislosti s mým často zdůrazňovaným přístupem k fotografii jakožto k otisků. Společným rysem je také jistý druh úspornosti.

Ale opět nám to přijde jako možná příliš zjednodušující a pouze formální pohled. O čem však nepochybujeme, je náš velmi podobný přístup k tvorbě a k umění obecně, což pro naši spolupráci na výstavě **Rastry, stíny, objemy** považujeme za podstatné. Avšak to, v čem se samotné naše práce setkávají, protínají a doplňují, nakonec myslím v plně šíři ukáže právě až tato výstava. Ostatně je to naše první velká spolupráce, jakkoliv o sobě oba víme už od studií na UMPRUM.

Z KONTEXTU VYPLÝVÁ, ŽE VZÁJEMNÉ SETKÁVÁNÍ (NEJEN VÝSTAVNÍ) RŮZNÝCH TECHNIK A PŘÍSTUPŮ K TVORBĚ JE PRO VÁS DŮLEŽITÉ? CO VÁM TAKOVÉ „MEZIOBOROVÉ“ SETKÁNÍ PŘINÁŠÍ?

O. P.: Právě jeden z možných přístupů k tvorbě je pokoušet se dané téma zasáhnout z rozdílných úhlů, ohledávat ho různými způsoby, nahlížet na něj z více stran. Výsledky se pak v ideálním

případě mohou doplňovat a posilovat, celkový obraz pak může být širší a hlubší. Ale s Jakubem si myslím dobře rozumíme a naše přístupy nijak zásadně rozdílné nejsou, jen se lišíme zvolenými prostředky. Tedy úplně jednoduše – věřím, že výstava, kde se setkávají obraz a objekt, může přinést divákovi silnější zážitek a vystavené věci se mohou navzájem významně podpořit ve svém vyznění.

J. G.: Koncepce výstavy obsahuje i přímé reakce děl či korelace. Intenzivní diskuse a setkávání daly vzniknout i objektům a fotografiím přímo pro příbramskou výstavu. Myslím si, že vědomé propojení dvou medií a dvou autorských přístupů nemá, v našem případě, co dělat s kontrastem nebo konkurencí či pouhým využitím prostoru. Naši představou je učinit pokus o jednotu s autorskými odstíny.

ZMĚNILI JSME NÁZEV VÝSTAVY. NENÍ TŘEBA PROZRADIT VŠE, ALE PŘECI JEN, ČEHO JSOU ONY „RASTRY, STÍNY A OBJEMY“ METAFOROU?

O. P.: Asi to není tak sofistikované, jak by to mohlo vypadat, nicméně možných vysvětlení tohoto názvu je víc. Třeba často pracuji s technikou fotogramu, tedy se zachycením vrženého stínu na fotografický materiál. Rastr zde naopak spíš než odkaz k rastru tiskovému představuje metaforu nějaké myšlené mřížky, schématu, ve kterém se pohybujeme a kterým jsme omezeni, rozpad šedé plochy na černé body v bílém poli...

J. G.: Zajímá mě téma objemu a prázdnoty. Moje diplomová práce *Modely stínů* byla pro mě dost určující a v podstatě se k ní oblokem vracím. Samozřejmě s jinou zkušeností a jiným přístupem. Musím říci, že od začátku název neberu jako metaforu. Není libretem, ale vyjadřuje v obecné rovině tematický okruh zájmu.

VAŠE PRÁCE SE BYTOSTNĚ DOTÝKAJÍ SOUČASNÉHO SVĚTA. OBA SE SNAŽÍTE REFLEKTOVAT ZCELA AKTUÁLNÍ SITUACI A PROBLÉMY ČLOVĚKA PRVNÍ TŘETINY 21. STOLETÍ. PŘITOM ALE OBA POUŽÍVÁTE RELATIVNĚ KLASICKÝCH VYJADŘOVACÍCH PROSTŘEDKŮ. V ČEM JE PRO VÁS PNUTÍ MEZI KLASICKOU FORMOU A „OBSAHY“ A OTÁZKAMI SOUČASNOSTI ZAJÍMAVÉ A NOSNÉ?

O. P.: Jednou z hypotéz je, že se o současných tématech a problémech lépe mluví klasickým jazykem, který poskytuje od toho „současného“ větší odstup a dokonce nabízí možné poznání, že se nic až tak nového neděje. Ale fotografie je klasický vyjadřovací prostředek opravdu jen relativně a myslím, že mnoho našich současných problémů přímo pramení z jejího vynálezu, respektive z okamžiku, kdy se fotografie stala elektromagnetickou a digitální. Tento vynález proměnil vnímání světa, přinejmenším stál na počátku této proměny. A k pochopení epidemie je

Ondřej Přibyl

Jakub Grec

vždy nejlepší podrobit pitvě pacienta nula. Z určitého pohledu je pro mě daguerrotypie právě takovým pacientem – zkoumaným objektem a referenčním bodem.

J. G.: Nejsem si jist, jestli se dotýkají současného světa, kromě toho, že v něm vznikají. Téma, kterým se věnuji, jsou pro mě mimočasová. Jsou soukromým exkurzem do nejisté hlubiny či výšiny nebo naopak do spleťtých tenat. Blíže mám k tomu, co bylo, než k tomu, co bude. Dnes je složité určit i ony hranice klasické formy, ale přidržím-li se obecného povědomí, tak mně poskytuje stabilní rámec, který však může být překročen. A tím může vzniknout jiný obsah. Pracuji s tím, co umím.

ŘÍKÁ SE, ŽE VŠICHNI STAVÍME NA RAMENOU OBRŮ. KDO OVLIVNIL VAŠI PRÁCI, POHLED NA SVĚT A NA UMĚNÍ?

O. P.: Po mé předchozí odpovědi nemohu říct nic jiného, než že to byl Joseph Nicéphore Niépce, autor první fotografie, a samozřejmě Louis-Jacques-Mandé Daguerre a William Henry Fox Talbot, jakož i další otcové tohoto nanejvýš problematického média. Svou tvorbou se k nim vědomě nijak neodkazuji, ale o tom, že jsme já a my všichni jejich činy silně ovlivněni, nemůže být sporu. Ale vím, na co se ptáte, a je pro mě velmi těžké jmenovat. Vždy jsou to spíš jednotlivé činy, jednotlivá díla, rysy osobnosti a vlastnosti, kterým vzhlížím než celý jeden konkrétní jedinec. Pokud bych ale opravdu jmenovat musel, tak pro dnešek říkám Josephu Beuysu a uvidím, kdo to bude zítra.

J. G.: Usazují se ve mně různé informace a přístupy. Setkal jsem se a spolupracoval se sochaři a vždy ve mně něco ulpělo. Technologie, přístup, zkušenost. A z těch sedimentů asi stále dozrívám. Živím se restaurováním a tam různé umělecké postupy také mohu sledovat. Tvorbou se asi přímo na nikoho neodkazuji. Velmi důležitý je pro mě již od střední školy Otto Gutfreund.

■ Magda Danel

Galerie Františka Drtikola Příbram

Sport v září: sportování se školáky, Obstacle Race, Den mobility

Září v Příbrami patří sportu – školáci si užili pestrý Sportovní den, stovky nadšenců se postavily překážkám na druhém ročníku Obstacle Race na Padáku a 19. září se uskutečnil Den mobility, který nabídl další příležitost rozhybat celé město.

Druhý zářijový úterý zavítalo na hřiště pod Svatou Horou přes 400 dětí. Foto: Štěpánka Poplštejnová

Sportovní areál pod Svatou Horou se v úterý 9. září proměnil v centrum pohybu, soutěžení

a dobré nálady. Město Příbram ve spolupráci se sportovními kluby připravilo Sportovní den pro školáky, kterého se zúčastnily všechny příbramské základní školy. Do areálu dorazilo více než 400 dětí, které měly možnost vyzkoušet si pestrou paletu sportů. Na připravených čtrnácti stanovištích čekaly klasické sporty, jako jsou fotbal, volejbal či atletika, ale také méně tradiční disciplíny jako frisbee nebo softbal. Cílem bylo ukázat dětem, že pohyb může být zábavný a že sport má v Příbrami široké zázemí a není pouze povinnou součástí tělocviku, nýbrž i cestou, jak se bavit a objevit svůj budoucí koníček. Děti se nadšeně pouštěly do soutěží a zkoušely nové disciplíny.

V sobotu 13. září se na Padáku konal druhý ročník Obstacle Race. Do OCR Arény dorazily stovky závodníků i fanoušků. Výjimečný zážitek nabídly také dětské závody, kde mladí sportovci předvedli výrazné výkony. Překonávali lana, provazové překážky, stěny i ledovou

vodu s odhodláním a energií, která strhla nejen jejich rodiče, ale i všechny přihlížející diváky.

„Atmosféra byla soutěžní, ale zároveň přátelská. Závodníci ocenili náročnost i pestrost překážek a my jsme rádi, že naše OCR Aréna nabízí nejen největší počet překážek v celé ČR, ale i unikátní prvky, které jinde nenajdete,“ uvedl ředitel závodu Radek Simandl.

Den městské mobility se v Příbrami konal poctivě. MHD byla zdarma, lákadlem byly historické autobusy a nově i vlak. Odpolední program na dopravním hřišti nabídl pohyb na koloběžkách, kárách či hopsadlech, nechyběla bikeshow a další aktivity, které přilákaly desítky rodin.

■ Jan Hadraba

manažer sportu města Příbram

...a přece se poběží! Hned dvakrát

Příbram čekají hned dva sportovní svátky: v sobotu 4. října se poběží na Nováku Běh města Příbrami. V neděli 19. října odstartuje do ulic v náhradním termínu jubilejní desátý ročník Příbramského půlmaratonu.

V říjnu padá nejen listí a venkovní teploty, ale často padají i sportovní rekordy. V Příbrami budete mít tento měsíc hned dvě příležitosti posunout svůj „osobák“, nebo se prostě jenom jít proběhnout a nechat si změřit svůj výkon, případně porovnat síly s ostatními.

BĚH MĚSTA PŘÍBRAMI

Běh města Příbrami je závod, který do areálu Nový rybník každoročně přiláká stovky malých i starších sportovců. „Naším cílem není udělat akci pro profesionální atlety, ale naopak motivovat i rekreační běžce, aby na vlastní kůži zažili atmosféru závodu. Ten pocít, když se ozve výstřel startovní pistole, je nepřenositelný,“ popisuje Petr Švarc z pořádajícího Tri Klubu Příbram.

V 9.00 odstartují dětské kategorie. Pro juniorské závodníky budou připraveny tratě s délkou od 200 metrů pro ty nejmenší, které často do cíle jako sparringpartner doprovází někteří rodiče, až po tříkilometrový okruh pro dorostence. Pro všechny je startovné zdarma. Hlavní trať měří 5 km pro ženy a 10 km pro muže. „Pokud si netroufáte na plnou délku, můžete závod absolvovat ve štafetě. V rámci čtyřčlenného týmu pak musí každý jednou oběhnout Novák a Fialák, což v součtu vyjde na 2,5 kilometru. Navíc školní týmy mají od nás bezplatné startovné jako dárek, rodinné štafety startují s 50procentní slevou,“ dodává Petr Švarc.

PŘÍBRAMSKÝ PŮLMARATON

Proč se hned dva týdny po jednom závodě poběží v Příbrami další? „Organizátoři závodu totiž míní, ale Ředitelství silnic a dálnic mění. Kvůli havarijní rekonstrukci mostu u Kauflandu a komplikacím s objížděnými trasami jsme jubilejní desátý ročník, který se původně měl konat již na konci května, museli odložit. Běžcům jsme tehdy slíbili náhradu. Vhodný termín jsme našli až v neděli 19. října,“ vysvětluje spoluorganizátor Aleš Barášek z Tri Klubu.

Co se na rozdíl od data nebude měnit, je trasa závodu – z náměstí T. G. Masaryka se poběží Milínskou ulicí na Novák a poté tzv. Zelenou páteří k Hořejší Oboře a zpět na náměstí. Běžci tento okruh absolvují celkem čtyřikrát, v součtu jim měřicí aplikace nebo chytré hodinky v cíli ukážou 21 097 metrů. Jelikož je půlmaraton městský závod, je třeba počítat s dočasnými uzavírkami nebo omezeními pro automobilovou, autobusovou i pěší dopravu.

Startovat se bude nikoli v pozdních odpoledních hodinách, jak bývalo zvykem, ale už v 10.00. I začínající běžci mají různé způsoby, jak se Příbramského půlmaratonu zúčastnit. „Spolu s hlavním závodem změříme jeden kratší okruh i dětem a připravujeme i fitness běh o délce 3500 metrů. Velmi populární jsou také štafetové týmy. Půlmaraton si můžete rozdělit na čtvrtiny a udělat ze závodu netradiční firemní teambuilding nebo třeba soubor škol,“ láká Aleš Barášek.

Závodníci v Milínské, Příbramský půlmaraton 2024.

Foto: Karolína Šejnová

BRDSKÝ BĚŽECKÝ POHÁR

Oba zmíněné závody jsou zařazené do Brdského běžeckého poháru, který zve závodníky i na další trasy na úpatí Brd. V sobotu 11. října se koná 44. ročník Běhu Bukovem (nedaleko Zbirohu). Týden potom se běží Malá křivoklátská – závod kolem stejnojmenného hradu. Sprvním listopadovým dnem jsou všichni sportovci zváni do Hořovic na tradiční Podzimní běh Dražovkou.

■ Lukáš Rozmajzl

Brdský běžecký pohár

Olympiáda seniorů: věk je pouze číslo

Od pátku 6. září do neděle 8. září se uskutečnil 8. ročník Olympiády seniorů, během kterého se skupina aktivních příbramských seniorů vydala na víkendový pobyt do prostředí Vysrkova u Orlické přehrady.

Společné focení na závěr letošní Olympiády seniorů.

Foto: CSZS

Pobyt je každoročně zaměřen na pestrou škálu aktivačních činností - od sportovních disciplín, přes rehabilitační aktivity až po kulturní zážitky. To vše v příjemném prostředí, které napomáhá nejen k relaxaci, ale i k budování komunity a posilování týmového ducha.

Program letošní olympiády byl opět bohatý a promyšlený do detailu. Páteční program začal společným výletem do Blatné, kde si účastníci prohlédli zámek a místní oboru s daňky. Poté následoval přesun do rekreačního areálu hotelu Orlík, kde se uskutečnily společná večere, rozdělení do týmů a večerní vědomostní kvíz,

který prověřil paměť i smysl pro humor všech zúčastněných.

Sobotní den se nesl ve znamení soutěžního klání. Po slavnostním zahájení se rozběhla sportovní část olympiády inspirovaná populární soutěží Hry bez hranic. Odpoledne se všech pět týmů vydalo na tematickou cestu „Kolem světa“, kde na sedmi stanovištích plnily zábavné i dovednostní úkoly - a to vše s cílem poskládat společnou mozaiku celého dne.

Po večeri následoval závěrečný ceremoniál, během něhož byli oceněni všichni účastníci diplomem, medailami i potleskem za skvělý výkon, nadšení a týmového ducha. Celý den doprovázelo krásné počasí a výborná nálada. Nedělní ráno patřilo lehké rozcvičce na čerstvém vzduchu, závěrečnému vyhodnocení a následnému rozloučení.

■ **Barbora Vacková**

Centrum sociálních

a zdravotních služeb města Příbram

inzerce

**PERSONAL
REALITY**

Vlastimil Žurek
realitní makléř ve Vaší lokalitě

**Co zajistím pro úspěšný prodej
Vaší nemovitosti:**

- profesionální fotografie
- videoprohlídky
- virtuální prohlídky
- fotografie a video z dronu
- homestaging
- 3D půdorysy
- rozsáhlá propagace na sociálních sítích
- inzerce na více než 40 realitních serverech

 +420 605 232 246

 zurek@personalreality.cz

 Pobočka Žebrák,
Náměstí 86, 267 53

www.vlastimilzurek.cz | www.personalreality.cz

Výroční zpráva ukazuje Příbram pohledem čísel

Víte, kolik v Příbrami odchytil psů, jaký počet tiskových zpráv vydá radnice, kolik vydělá Kahan na inzerci, jaký počet lidí skončí na záchytce nebo kolik návštěvníků si najde cestu do příbramského divadla či bazénu? Všechny tyto a mnohé další údaje najdete ve výroční zprávě za rok 2024, kterou město vydalo o prázdninách.

Výroční zpráva města Příbram za rok 2024 je užitečným souhrnem pro všechny, kteří se chtějí o fungování města dozvědět více v souvislostech a v číslech. Stáhnout ji můžete na webu pribram.eu, pomocí zkratky 1url.cz/@vyrockapb2024 nebo QR kódu.

INVESTICE, HOSPODAŘENÍ A MAJETEK

Výroční zpráva obsahuje mj. přehled desítek staveb nebo oprav, které město vloni uskutečnilo. V rámci kapitálových i běžných výdajů na ně vydalo přes 170 milionů korun. Mezi největší dokončené projekty patřily parkovací dům, lávky přes Příbramský potok, revitalizace

Městský úřad v číslech za rok 2024

9102 vydaných občanských průkazů
5309 vydaných cestovních dokladů
135 uskutečněných svatebních obřadů
5476 vydaných řidičských průkazů
7581 provedených změn vlastníka vozidla
3041 provedených prvních registrací vozidla
21 vydaných registračních značek na přání
6107 přestupků z měření rychlosti pomocí radarů
108 vydaných registračních značek pro elektromobil
3345 projednaných přestupů v dopravě
1239 projednaných přestupků na úseku veřejného pořádku, občanského soužití a ve věcech majetkových
338 vydaných rybářských lístků
592 nově registrovaných podnikatelských subjektů
58 realizovaných výběrových řízení na veřejné zakázky

Zdroj:
Výroční zpráva města Příbram 2024

části Jiráskových sadů nebo výměna veřejného osvětlení.

Jedna z kapitol je věnována ekonomice města. Celkové příjmy Příbrami dosáhly 1,164 miliardy korun, výdaje 1,122 miliardy korun. Rozhodující část rozpočtu (73 %) tvoří daňové příjmy, nedaňové představují 12 %, kapitálové již pouze procento. Důležité jsou i takzvané přijaté transfery (14 %) ze státního nebo krajského rozpočtu či státních fondů. Rozdíl mezi příjmy a výdaji byl vloni + 42 milionů korun.

Příbram k 31. prosinci 2024 vlastnila 5731 pozemků, a to nejen na svém území, ale i dalších obcí (26 katastrálních území). Skrze Městskou realitní kancelář město k 31. prosinci spravovalo 596 bytů, 28 pokojů v ubytovacím zařízení a 85 nebytových prostor. Celkově „realitka“ na nájmech a službách souvisejících s užíváním bytu od nájemců vybrala vloni částku 46 milionů korun.

Na Nizkoprahové denní centrum, jehož služby využívají lidé bez domova, se vloni obrátilo 88 mužů a 34 žen. Počet klientek se oproti roku 2023 zvýšil o osm, což podle zprávy ukazuje rostoucí potřebu těchto služeb mezi ženami. Tzv. Noclehárnu využilo 84 lidí. Nárůst případů o 22,5 % (ve srovnání s průměrem z let 2016–2023) zaznamenala protialkoholní a protitoxikomanická záchytná stanice. Vloni zde absolvovalo pobyt téměř 200 lidí.

Městská policie Příbrami přijala vloni přes 13 500 oznámení, odchytila 155 zvířat a na „záchytka“ odvezla 10 lidí. Strážníci řešili přes 17 000 přestupků podle zákona o silničním provozu, téměř polovina se týkala rychlosti.

DO ŠKOLY A ZA KULTUROU

Příbram je zřizovatelem sedmi základních, 13 mateřských, jedné střední a dvou základních uměleckých škol. K loňskému 30. září byl počet dětí v MŠ téměř 1200, ZŠ navštěvovalo skoro 4000 žáků. Na Waldorfskou SŠ docházelo 150 studentů, v „zuškách“ se vzdělávalo přes tisícovku dětí.

V roce 2024 navštívilo 235 představení v místním divadle téměř 65 000 diváků, v kině zhlédlo 387 filmů celkem 39 000 lidí. Další desítky akcí s návštěvností asi 40 000 osob se konaly v Estrádním sále a D-klubu. Knihovna Jana Drdy vloni uspořádala téměř 1100 kulturních a vzdělávacích akcí pro skoro 19 000 návštěvníků a registrovala 4500 čtenářů (z toho 1500 dětí do 15 let). Návštěvnost galerie dosáhla 11 500 osob, přičemž během roku uspořádala desítky výstav, komentovaných prohlídek či představení.

V roce 2024 město podpořilo také 35 kulturních projektů a subjektů (výše uvedené jsou placeny coby příspěvkové organizace přímo z rozpočtu) částkou 2,2 milionu korun. Šlo

Počet zaměstnanců městských organizací

Městský úřad: 201,60
Centrum sociálních a zdravotních služeb: 178,86
Technické služby: 152,69
Sportovní zařízení města: 90,00
Divadlo A. Dvořáka Příbram: 61,01
Městská policie Příbram: 53,18
Knihovna Jana Drdy: 25,25
Městská realitní kancelář: 10,75
Galerie Františka Drtikola Příbram: 4,46
Městské kulturní centrum: 3,92
Pozn.: Jedná se o průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plné úvazky za rok 2024.

Zdroj: Výroční zpráva města Příbram 2024

např. o Příbramskou filharmonii, Příbramský Big Band nebo studentský festival Odraž.

TISÍCE TRDELNÍKŮ

O městská sportoviště se stará organizace Sportovní zařízení města Příbram. V roce 2024 probíhala v aquaparku plavecká výuka pro 35 základních a 45 mateřských škol, již absolvovalo 4850 žáků. Z pohledu celkové veřejnosti vnitřní bazén přilákal přes 100 000 plavců a sauna téměř 23 000 návštěvníků. Do venkovního bazénu zavítalo více než 20 000 lidí. Na zimním stadionu se konají pravidelná veřejná bruslení a rovněž speciální dětská, večerní a prázdninová bruslení s návštěvností 22 000 bruslařů za rok. Největší akcí SZM se stala výstava Světelný park Příbram. Během zimních měsíců si dekorace v areálu Nový rybník prohlédlo přes 24 000 zájemců, pro které v Sezam bistru upekli 3150 trdelníků.

Další oblastí je např. cestovní ruch. Zatímco ještě v roce 2021 (pandemie covidu) byla návštěvnost příbramských ubytovacích zařízení více než 16 000 nocí, v roce 2024 ve městě přenocovalo téměř 32 000 lidí. Návštěvnost informačního centra se ve stejném období zvýšila z 6700 na 12 600 osob.

■ Stanislav D. Břeň

Údolím Reservy k Třítrubecké louce

Do jednoho z nejdéloučenějších a zároveň nejzajímavějších údolí centrálních Brd vstoupíme ze západních svahů nejvyšší hory Toku (865 m). Asi 800 m jihozápadně od vrcholu nalezneme prameniště potoka Reserva (dříve zvaného Od rezervátu). Ten si razí cestu údolím, na jihu sevřeným svahy Koruny (837 m), na severu pak sráží Jordánu (826 m) a Hlavy (788 m).

Potok Reserva v dolní části.

Foto (2×): Jaroslav Hodrment

Údolí Reservy, zvláště jeho horní část, působí dojmem naprosté opuštěnosti, zvláště v zimních měsících. Člověka tu potkáme jen málokdy. Přes cestu přeběhne mohutný divočák, na svahu se bez respektu zastaví a civí na nás. Jsme uprostřed Brd, zhruba v půli cesty mezi Strašicemi a Příbramí, kolem překrásná příroda a zurčící potůček s čistou vodou.

Sledujeme-li potok Reserva níže, nutně narazíme na vojenský objekt či spíše oplocený

areál, podléhající přísnému utajení, lidově nazývaný U Němých nebo také Údolí Němých. Dle několika veřejných zdrojů jde pravděpodobně o podzemní protiatomové velitelské stanoviště, jež se začalo budovat v padesátých letech minulého století, tedy v době studené války. Potok Reserva mizí za plotem tohoto areálu, níže pak, ještě v rámci objektu, tvoří pravostranný přítok Třítrubeckého potoka. Ten pak za areálem pokračuje směrem k záměčku Tři Trubky.

Na výlet můžeme vyrazit od známé chaty Carvánky. Jako cyklisté použijeme cyklotrasu 8258 směrem na Dlouhý kámen a zde odbočíme doleva na cyklotrasu 315. Cílem by se pak pro nás mohla stát Třítrubecká louka. Na pěší výlet do údolí Reservy se vypravíme jen jako zkušení a dobře vybavení turisté, zvláště chceme-li se vydat přímo podél potoka. Terén je tu místy orientačně a fyzicky náročný, pochopitelně neznačený, zpravidla bez mobilního signálu. Jako orientační a fyzická podpora může posloužit lesní cesta Aliance, která sem klesá od sedla Dlouhý kámen a zmíněný vojenský areál obchází z levé strany. Západními a severními svahy Koruny navíc probíhá lesní cesta Korunská, na křižovatce navazující na Carvaneckou, vedoucí v méně známé vzdálenosti prak-

Výlet v kostce

Oblast: střední Brdy
GPS start: přístřešek Carvánka
 49.7023706N, 13.8728800E
Trasa: mapy.com/s/kefujohatu
Vzdálenost: 7,6 km
Typ: pro pěší a cyklisty
Náročnost: střední až těžká
Značení: cyklotrasa 8258 a 315
Zajímavosti: přístřešek Carvánka

tický podél levého či pravého břehu potoka Reserva.

Údolí Reservy svou přírodní ojedinělostí a krajinným rázem patří k brdským pokladům. Buďte tudíž k přírodě ohleduplní a jako pěší turisté, kteří si vybrali putování podél potoka Reserva volným lesem, se na cestu raději vydejte s někým, kdo tuto vzácnou lokalitu dobře zná.

■ Jaroslav Hodrment

Přístřešek Carvánka

Potkani a holubi: proč zůstávají nejpočetnějšími obyvateli Příbrami

I přes pravidelné a plošné deratizace v některých částech Příbrami se populaci hlodavců stále nedaří úspěšně eliminovat. Ke stěhování pryč z města nemají důvod – i vzhledem k dostatku potravy – ani holubí sousedé, jejichž trus hyzdí nejen památky. Je nutné se s tím smířit?

Ilustrační foto: Canva

Jde o dlouhodobý a zdá se i obtížně řešitelný problém. V novém dílu naší pravidelné rubriky jsme hledali odpověď na otázku: Proč se nedaří eliminovat množství potkanů a holubů v Příbrami a jak se město snaží tuto situaci řešit?

POUČENÍ Z HISTORIE

„Když dnes mluvíme o deratizaci a snaze zbavit město potkanů, stojí za to si připomenout jeden slavný a trochu humorný příběh z australské historie. V roce 1932 vyhlásila australská armáda ‚válku‘ pštrosům emu. Tito ptáci ničili farmářům úrodu a vláda se rozhodla je ‚efektivně eliminovat‘. Vojáci, vojenská taktika – vše bylo připraveno. Jenže pštrosi nehráli podle pravidel. Rozutekli se do všech stran, běhali neuvěřitelně rychle, hnízдили rozptýleně, a hlavně se nedali zaskočit dvakrát stejným trikem. Výsledek? Armáda prohrála. Válka s emu se stala legendou, ale ne kvůli vítězství lidí. Naopak,“ připomíná téměř sto let starou snahu vyporáždat se s obtěžujícími ptáky Barbora Daňhová, městská radní a předsedkyně komise pro životní prostředí, ekologii a zeleň ve městě.

Podle radní jsou potkani městští „pštrosi“. Jsou obdařeni vysokou inteligencí a rychle reagují na okolní prostředí. „Pohybují se po kanalizaci i povrchu, mění trasy, když tuší nebezpečí, a neuvěřitelně rychle se dokáží přizpůsobit. Když se objeví jed, brzy si najdou cestu jinam,“ objasňuje Barbora Daňhová, že pokud je člověk začne hubit na určitém místě, jednoduše přejdou na jiné. Městské prostředí jim zároveň poskytuje dobré úkryty a potravu – odpady. Spoléhat se na jednorázovou deratizaci tedy nepomáhá. „Stejně jako to nefungovalo u pštrosů, nestačí ‚válka‘. Je potřeba strategie, trpělivost, pochopení a důslednost,“ myslí si Barbora Daňhová. Mezi dlouhodobě efektivní opatření řadí kombinaci: omezení přístupu k potravě, dobrou práci s odpady, spolupráci s obyvateli a také pravidelnou odbornou a promyšlenou deratizaci.

„Eliminaci populace potkanů nelze očekávat, pokud se nepodaří efektivní spolupráce napříč s vlastníky objektů a pozemků, kde je výskyt potvrzen, provozovatelem kanalizačních stok či samotnými obyvateli města Příbram,“ potvrzuje vedoucí Odboru životního prostředí Městského úřadu Příbram Lenka Růžicková. Také ona míní, že boj s potkany prakticky nelze vyhrát. Velmi rychle se rozmnožují a k jejich eliminaci nestačí zintenzivňovat plošnou deratizaci jen na pozemcích města. „Cílem je udržet populaci potkanů na přijatelné úrovni a nejvíce k jejich snížení přispěje odpovědné chování,“ konstatuje vedoucí.

PROBLÉM POSILUJÍ DRTIČE ODPADŮ

Nejstarší jedinci potkanů přežívají v podzemních chodbách, bývalých teplárenských kotelnách, kanalizačních stokách, v okolí popelnic a na místech, kde je nepořádek. Právě vyhazováním zbytků jídel do kanalizace, na ulici či kolem popelnic vytváří vhodné podmínky pro

život a rozmnožování hlodavců. Ve společnosti Bytové družstvo občanů Příbram, které se stará o některé bytové objekty ve městě, aktuálně registrují větší problémy s výskytem potkanů u domů na Rynečku a v ulici Průběžná.

Ke snižování populace potkanů využívá město služeb deratizační firmy. V minulých letech šlo o jednotlivé zásahy v ohniskách výskytu a jednou ročně byla prováděna plošná deratizace. Od loňského roku už dochází ke třem plošným deratizacím ročně v místech tradičních výskytů v Příbrami VII, VIII a okolí Příbramského potoka. V těchto lokalitách je vzhledem k deratizacím 6–9krát ročně vyhubeno velké množství hlodavců. Mimo plošnou deratizaci se ovšem potkani stále objevují na nových místech. Po nahlášení výskytu předá městský odbor deratizační firmě informaci k okamžitému zásahu, jestliže se jedná o pozemek ve vlastnictví města.

Jak ale uvádí ředitel Příbramské provozní (provozovatel zdejší vodovodní a kanalizační sítě) Robert Morávek, pravidelně prováděné deratizace ztrácejí svou účinnost, protože nakrmění potkanů neprojevují zájem o návnady. „Situaci výrazně zhoršuje používání kuchyňských drtičů odpadků, které je v rozporu s kanalizačním řádem města. Snažíme se vyzývat občany k dodržování kanalizačního řádu a k odpovědnému nakládání s kuchyňskými odpady, které by měly být likvidovány prostřednictvím běžného komunálního odpadu, nikoli kanalizace,“ upozorňuje Robert Morávek s tím, že spolupráce občanů je klíčová pro efektivní řešení problému a udržení hygienických standardů kanalizační sítě.

„Rybáři z příbramského spolku se s potkany v Příbrami setkávají prakticky při každé obchůzce, zejména na Hořejší Oboře. Místa, kde je možné potkany vidět prakticky denně, jsou při ústí potrubí dešťové vody do Příbramského potoka

Drahý přítel

Známý příběh holubího hrdiny popisuje ve své letošní knize Nexus historik Yuval Noah Harari. Americké expediční síly bojovaly v roce 1918 za osvobození severní Francie od Němců, za nepřátelskou linií ale uvázl prapor více než 500 amerických vojáků. Kvůli špatnému určení polohy svých spolubojovníků začalo americké dělostřelectvo, které je mělo krýt před palbou, naopak ostřelovat vlastní řady. Poslední nadějí, jak předat informaci o správné poloze, se stal holub Cher Ami. Podle svědků letěl vstříc intenzivní německé palbě a zranil ho explodující granát. Přesto pokračoval v cestě do 40 kilometrů vzdáleného velitelství, aby zprávu předal. Ztracený prapor byl zachráněn, Cher Ami se stal hrdinou.

Kanalizace není odpadkový koš

Do kanalizační sítě nepatří nejen nebezpečné látky (chemické látky, barvy, ředidla, motorové oleje, léky), ale ani biologické složky jako zbytky jídel a odpad z kuchyňských drtičů. Problémy v kanalizaci způsobují rovněž jedlé tuky a oleje. Zbytky potravin v kanalizaci se stávají potravou pro různé druhy živočichů. Odpad z kuchyňských drtičů zároveň zanáší kanalizaci pevnými částmi, na něž se mohou vázat např. tuky. Výsledkem je v lepším případě snížení průtočnosti, v horším její ucpaní.

nad Hořejší Oborou, ale i nad altánem a pod ním. Z našich několikaletých zkušeností mohu konstatovat, že po každém větším přivalovém dešti se v místech nad altánem po několika dnech objeví větší množství utonulých hlodavců, obvykle deset až dvacet. Bylo by dobré deratizaci zaměřit právě na tato špatně přístupná místa,“ nabízí pohled příbramské organizace České rybníkářského svazu její hospodář Tomáš Jarolímek.

MĚSTO – HOLUBÍ DŮM

Také holubi nacházejí v městech přívětivá útočiště – na historických budovách, na pů-

dách a v místech, kde nejsou jejich hnízda odstraňována. Ptáci jsou odchyťováni do klecí instalovaných na výškových budovách, příp. se ve vhodném prostředí odstřelují. Každoročně se tímto způsobem podaří v Příbrami odchyťt přibližně 100 ptáků, za letošní rok jde o téměř 200 kusů. „Cílem není úplná eliminace, ale snížení či udržení počtu holubů na přijatelné úrovni, aby neohrožovali zdraví a nepoškozovali budovy. Jsme si vědomi, že holubi přinášejí nejen estetické, ale i zdravotní problémy, včetně poškozování staveb a přenosu nemocí,“ vysvětluje Barbora Daňhová.

„Problém s výskytem holubů máme nejvíce v ulici Brodská a v takzvaném Křížáku. Řešili jsme ji před několika lety instalací odchyťových klecí,“ zmiňuje zkušenost z některých částí města předsedkyně představenstva Bytového družstva Příbram Ivana Šnebergerová. Do měst se holubi stěhují za potravou, kterou jim lidé poskytují – záměrně nebo nevhodným nakládáním s potravinami na veřejných prostranstvích. Obdobně jako v případě potkanů se ani holubi nesnaží potravu získávat mimo město, jelikož jí zde mají dostatek. „Vlivem člověka ve městech zdomácněli a pomalu ztrácejí schopnost přežít mimo civilizaci,“ dodává Lenka Růžičková.

Ohleduplný a funkční způsob pro regulaci holubů, s respektem k přírodě i městskému prostředí, představují městské holubníky. Umožňují kontrolovaný prostor pro hnízdění,

přičemž se zde vejce pravidelně vyměňují za neplodná. Tím pádem dochází k nenásilné regulaci další populace. „Holubi si na ně rychle zvyknou, protože jim přinášejí klidné a přirozené prostředí. Z pohledu města jde o dlouhodobě udržitelný a hygienicky přijatelný přístup. V některých městech se holubníky osvědčily a myslím, že i pro Příbram by mohly být zajímavou součástí budoucího řešení,“ předkládá možné řešení Barbora Daňhová. Pripomíná, že dnes nevítání hosté městských střeš působili v minulosti jako naši důležití pomocníci. Poštovní holubi nosili zprávy a sloužili jako komunikační spojka i v dobách války.

STOVKY TISÍC ROČNĚ

Na deratizaci a omezování populace holubů město ročně vynakládá přibližně 300 000 korun. Ke snížení této sumy a počtu nechtěných spolubydlících by na základě výše uvedeného pomohla změna přístupu občanů. „Pokud chceme být chytřejší než potkani, musíme přestat myslet jako vojáci a začít myslet jako správci prostředí. A ideálně s trochou pokory vůči přírodě. Jak ukázali i slavní emu, ne vždy ten s větší silou vítězí,“ uzavírá Barbora Daňhová.

■ Stanislav D. Břeň

inzerce

V ALTERNATIVNÍCH VÝSTOUPÍCH:
Petr Kolář, Lenka Nová, Dušan Kolář,
Ladislav Korbel, Karolína Otevřelová,
Lukáš Janota, Marie Němcová,
Adam Koubek, Markéta Amerighi,
Gabriela Vermelho a další...

KONCERTEM PROVÁDÍ:
DALIBOR GONDÍK

ORCHESTR SOLISTŮ V NASTUDOVÁNÍ:
JIŘÍHO ŠKORPÍKA

KAREL *Téma na román*
SVOBODA
KONCERT PŘIPOMÍNÁ ŽIVOT A DÍLO JEDNOHO Z ČESKÝCH KRÁLŮ MELODIE

19.00 2025
5. 11. Divadlo A. Dvořáka
PŘÍBRAM

Předprodej v síti Ticketstream a cestovní kanceláři AJV Příbram

KOUPIT
VSTUPENKY

Příběhy z Březového vrchu XIX.: hormistr a radní Christian Anton Stritzl

Minulý příběh ze života hormistra Stritzla skončil popisem přízemí čili mázhausu jeho domu na Příkopech, v němž nyní sídlí příbramský stavební úřad. Teprve v prvním patře se však přesvědčíme o tom, jak obrovský rozdíl v životní úrovni a vybavení domácnosti panoval mezi ním a jeho chudými dělníky z dolů a hutí, kteří mívali ve svých příbytcích většinou o jedné místnosti a komůrce kromě kuchyňského a hospodářského náčiní zpravidla jen postel, stůl, lavici a nějakou truhlu na skrovné oblečení.

Stritzl měl také knihu *Speculum Metallurgiae Politissimum* od Balthasara Rosslera z roku 1700, jejíž potrháný výtištěk se dodnes dochoval v příbramském okresním archivu.
Zdroj: SOKA Příbram

V prvním poschodí Stritzlova domu bylo šest nákladně zařízených pokojů laděných v tehdy oblíbených barvách - zelené a žluté. Přimo ze schodiště se vcházelo do velkého zeleného pokoje se třemi okny, na nichž visely zelené soukenné záclony. Byl to zřejmě přijímací pokoj či salon, protože v něm nebyla žádná postel. Nacházely se v něm obrazy císaře Karla VI. a jeho manželky Alžběty, portrét Stritzlova zemřelého otce, obrazy květin a *Mater amabilis* - Matka hodná lásky. Byly tu hodiny ve schránce s dlouhým kyvadlem a závažím, velké zrcadlo v pozlaceném rámu, oválný dvoudílný stůl se zeleným kobercem (tlustou textilií, které my říkáme ubrus) a potažený voskováným plátnem, dubový šenkyš na pivo, almárka na knihy a druhá podobná na zbraně, černý prádelník a stolek s hrací deskou. K sezení tu měli šest zelených křesel s opěradly (lenošek) a dvě křesla bez opěradel, šest židlí potažených zeleným sukrem, dva dubové „choridony“ (správně guéridony čili malé kulaté stolký na vysokých nohách), komodu, čtyři velká železná ohřívadla s kleštěmi, lopatkou a pohrabáčem, cínové kroupítko nasvěcenou vodu a barometr. Místnost byla osvětlována dvěma pozlacenými nástěnnými svítilny.

HORMISTRŮV SOUKROMÝ POKOJ A JEHO SBÍRKY

Po levé straně od velkého zeleného pokoje byl menší a zřejmě hormistrův pokoj, v němž

byl oltář Panny Marie. Soška Panny Marie s Ježíškem byla oblečena v šatíčkách, na jejich hlavách byly stříbrné koruny a přes šatíčky visel stříbrný křížek. Ve schránce se soškou byla ještě relikvie sv. Kříže s autentikou - listinou prokazující pravost svatých ostatků. Pod oltářem byla dvě oratoria a nahoře schránka s Ježíškem. Stály tu bící hodiny ve skříni a s pouzdrém, druhé jim podobné, ale opakující hodiny, a třetí „visuté“ nástěnné hodiny bez závaží s okrouhlým ciferníkem. Troje hodiny v jediné místnosti opět ukazují na hormistrovu zálibu v hodinářství. Byly tu mosazná lampa, „klekáci sesle“ potažená zeleným sukrem, malé zrcadlo, dubový kabinet čili psací stůl, postel s koženou matrací a „poslankou“ čili prostěradlem a u ní zelený baldachýn (sloužil k zateplení lůžka), obrázek Panny Marie Pomocnice, tři mědirytiny, psací souprava v koženém futrálu, v němž byly uloženy nožíky se stříbrnými střenkami a perořízek. Našly se tu ještě dva kancelářské nožíky, dvě železné lineálky, apatyčka (lékárnička) v pouzdře, malé vážky, almárka na léky, šest zelených dřevěných piksel na léky a šest menších, hmoždířek z černého kamene, sluneční hodiny ve futrálu s kompasem, další kompas v aksamitovém futrálu, kartáček na šaty, skládací loket (měřidlo délky), vyřezávaný krucifix a druhý maličký, malé zrcadlo se svatou Anežkou, stoleček, do kterého se zamykaly stříbrné mobilie (předměty, o nichž se dozvíme přespříště), ko-

vaná truhla se dvěma řetízky, maličký portrét, cínové kroupítko. „Horní pečet“ čili pečetidlo hormistrovského úřadu bylo hned po Stritzlově smrti odevzdáno novému hormistrovi Nicklasovi Franzovi Ehemanntovi.

Přes tento menší pokoj se chodilo do třetího pokojíčku, kde byly dvě postele s matrací a polštářem, černý stoleček, dubové umyvadlo. Zelené záclony z cajku (pevně bavlněné látky) visely u dveří a u okna, které se zakrývalo ještě zeleným sukrem. Pokojíček byl vyzdoben mědirytinami.

MALÝ ZELENÝ POKOJÍČEK

Čtvrtým v pořadí byl malý zelený pokojíček, sloužící asi jako další ložnice. Byl vyzdoben obrazem Panny Marie v černém rámu malovaném zlatem, vyobrazením karmelitánského Ježíška, malým obrazem sv. Trojice v černém rámu, malým obrazem sv. Jana (Nepomuckého) a jeho svatého jazyka, obrazem sv. Antonína namalovaným na plechu, relikviářem v podobě kulatého obrázku sv. Pavla a pergamenovým obrázkem za sklem. Byly tu postel s nebesy a zelenými závěsy (opět sloužily k zateplení lůžka), s matrací a slanníkem, velká vykládaná almara, malý oválný stoleček a vysoká dubová stolička. Na okně visely dvě bílé záclony a zakrývalo se zeleným sukrem.

Pátý, velký žlutý pokoj - zřejmě dámský - byl vybaven velkým zrcadlem, čtyřmi maličkými portréty, třemi velkými a dvěma menšími portréty, obrázkem Charitas (milosrdné lásky), dvěma stojícími modrými relikviáři, schránkou na hodinky, maličkým oválným zrcadlem a dalším zrcadlem v pouzdře, vykládaným kabinetem (psacím stolem), dvěma stojnými vykládanými prádelníky, hracím stolem a oválným stolem se žlutým kobercem, a potaženým voskováným plátnem. K posezení sloužily žluté kanape, velká židle (křeslo) s opěradlem, šest menších lenošek a dvě malé židle bez opěradel. Opět tu byly „repetující“ hodiny s dlouhým kyvadlem a závažím ve skříni a dva barometry, a ještě dvě dvouruční potažené a okované truhličky. Místnost měla tři okna se žlutým sukrem.

Šestý, malý žlutý pokoj měl jedno okno cloněné sukrem. V pokoji byly dvě postele se žlutými závěsy a dekami, malé žluté kanape, dubový stoleček a na něm almárka se zásuvkami, vyřezávaný krucifix, socha sv. Jana a socha sv. Barbory, dvě hrobové (černé) truhly, vysoká dubová stolička, kůží potažená psací souprava se zámečkem a kalamář z černého kamene. V žádné z místností nejsou zapsána odcizitelná kamna, takže se dá předpokládat, že alespoň ve velkých pokojích byla kamna kachlová.

KNIHOVNA A HORMISTROVA ODBORNÁ LITERATURA

Není jasné, ve kterém pokoji měl hormistr Stritzl svou knihovnu. Vlastnil 53 knih o hornictví různých formátů, podle nichž se tehdy knihy rozlišovaly na tituly „*in quarto*, *in octavo*, *in folio*“. Výběr knih svědčí o tom, že hormistr měl o svém oboru dobrý přehled. Jako příklad poslouží kromě známého díla Dvanáct knih o hornictví a hutnictví Jiřího Agricoly a Jáchymovského horního řádu neméně proslulý titul Sarepta neboli Hornická postila, jejímž autorem je Johannes Mathesius z Jáchymova. Několik hormistrových knih se zabývalo průběžstvím. Stritzl měl také knihu Speculum Metallurgiae Politissimum od Balthasara Rosslera z roku 1700, jejíž potrháný výtisk se dodnes dochoval v příbramském okresním archivu. Bohužel není známo, či původně byl, a jak se tam dostal.

Hormistr zřejmě uměl německy, latinsky a francouzsky. České knihy neměl, ale to neznamená, že neuměl alespoň částečně česky.

”

Dalších asi 135 hormistrových knih různých formátů pojednávalo o lesnictví, o právnictví (zemský kodex, zemské zřízení, zlatá bula), o polním hospodářství, o pěstování vína, o zahradnictví, o květinách a rostlinách, o chovu koní a jezdeckví. Měl dějepisné knihy včetně Balbinovy knihy o historii Svaté Hory z roku 1665, velký slovník, francouzsko-německou gramatiku, knihy o matematice, alchymii, fyzice, o čínském lékařství. Samozřejmě nechyběly náboženské knihy - modlitby, životopisy svatých. Hormistr zřejmě uměl německy, latinsky a francouzsky. České knihy neměl, ale to neznamená, že neuměl alespoň částečně česky. U knihovny měl tři psací desky.

Nejspíš ve velkém zeleném pokoji se našly tyto zbraně a jejich příslušenství: vnitřní flinta s laufem, stutz čili štuc (taženice, tažená ručnice) s německým zámkem mandírovaný mosazí, štuc s flintovním zámkem, krátký flintovní štuc, čtyři flinty, čtyři pistole - jeden pár kovaný mosazí a druhý pár „*sprostějších*“ (obyčejnějších), dvě banditky kované mosazí, nová flintovní hlaveň „*danircírovaná*“, pár hlavniček vcelku na banditky, bajonet, partasana (partyzána, tj. dlouhá dřevcová zbraň s typickou čepelí trojúhelníkového tvaru a ostrím po obou stranách), karlsposké (zřejmě karlovarské) křesadlo se strojem, dvanáct forem k štucům, dvě kličky k štucům, šroub k spravování strojů, čtyři štempflíky, vykládaný havířský čekánek

(hůl opatřená sekýrkou), tři formy pro „*vyštkávání*“ flastrů k štucům a kladivo, dva různé na prach, dva kožené pytlíky s broky, dvě tašky na patrony.

STŘÍBRO CHUDÝCH

V domácnosti Stritzlových bylo dále nalezeno a sepsáno 253 cínových předmětů o celkové hmotnosti asi 300 liber (zhruba 136 kg). Byly to mísy, misky, šálky, osm tuctů talířů, slánky, svícny, pět umyvadel. Stritzlovi měli leštěný táč na kávu a malý táč s konvičkou, šálky, šálky na křen, šálky s víčky na máslo, tři čajové konvice, noční lampu se sklem, pět nočních nádob (nočníků, které každé ráno vynášelo služebnictvo), okrouhlé umyvadlo a mísu na holení, dvě velká vědra na nožičkách na máslo, šest piksel s léky, „*korbelík pletený*“ s cínovým víkem a další věci. Část cínových předmětů byla dělaná „*na stříbrný mustr*“, tedy byla vyleštěna tak, aby se jako stříbro leskla (dříve se cín do konce říkalo „*stříbro chudých*“).

Mosazných předmětů se u Stritzlových našlo osmadvacet: velký hmoždír se zelenou pokličkou, kotlíčky, menší moždíř, dvě ohřívadla, velká stříkačka, piksla na cukr, piksly na thé, okrouhlá konvička na thé, piksla na mýdlo, zvoneček, kahanec, maličká lucerna, cihličky, jeden velký a tři malé kohoutky a kružítko.

Část nádobí byla vyrobena z mědi: velká a malá vanička, dva pekáče, vytloukaná truhlíčka, dvě stejná ohřívadla se železem uvnitř, velké ohřívadlo a druhé menší ohřívadlo na uhlí, ohřívadlo pro ohřátí peřin, hluboký kotlík, dva velké hrnce s víkem, menší hrnc bez deklu, velký „*rybný*“ kotel, nový kotel, dva kotle v kuchyni, velký rybní kotel s rukojetí, větší a menší kotlík na pálení vod (na pálenku?) s kloboučky, velký kastrol a mísa, šest pocínovaných kastrolů, pánvička s držadlem, cedník, velká a malá pивní konvice, dvě konvice na kávu a dvě na thé, malý hrnc, plochá lžice, čtyři velké a malé lahve se šroubem, hrnc do vody „*pro zachování mřeňat*“, velká dortová pánev a druhá menší s víky, „*klejch*“ s měděnými miskami, dlouhá piksla na „*kuřící*“ tabák a kropítko, čtrnáct olovených liber (závaží), patnáct formiček na dorty. V prádelně byl prací kotel.

V domácnosti Stritzlových nechybělo ani několik kusů nádobí z majoliky - původně španělské keramiky (pojmenované pak podle Mallorky) s bílou glazurou, na které byly namalovány rostlinné motivy, lidské postavy a zvířata. Stritzlovi měli deset majolikových mís a osmnáct talířů, dva hrnceky s víčkem a takový džbánec s cínovým víčkem. Tyto předměty byly zařazeny do jedné skupiny s tehdy velmi drahým a ceněným porcelánem, který se dovážel hlavně z Číny a v letech před Stritzlovou smrtí se v blízkém sousedství Čech začal vyrábět jen v Míšni, ve Vídni a u Paříže. První porcelánka v českých zemích byla založena v Horním Slavkově až roku 1792.

Pokračování přístě.

■ Věra Smolová

SOA v Praze - SOkA Příbram

KALENDÁRIUM

1. října 1885

Poštovní spojení mezi Březovými Horami a příbramským nádražím bylo upraveno. Zásilky přivezené vlakem do Příbrami před desátou hodinou dopolední byly ihned odvázeny na Březové Hory. Pošta se pak vracela zpět do Příbrami, aby stihla vlak odjíždějící po jedenácté hodině do Písku. Březohorští tak mohli číst pražské noviny už dopoledne. Dříve se noviny roznášely až po poledni.

4. října 1915

Od 4. října bylo u všech poštovních úřadů znovu povoleno odesílat pětikilové balíčky pro vojáky s oděvem, výzbrojí a tabákem. Zásilky byly přijímány vždy v pondělí, úterý a ve středu. Poštovní úřad měl právo a povinnost balíčky před přijetím do přepravy otevřít a zkontrolovat obsah. Balíčky s nevhodným obsahem se vracely podatelci.

10. října 1925

V horní části Pražské ulice (č. p. 7/II) otevřel cukrárnu Jan Klán.

11. října 1895

V Praze byl veřejně popraven vrah inspektora Karla Reyta z Baumgartenů Antonín Hoffmann. Jeho matce byla poskytnuta podpora v nouzi.

14. října 1905

Obecní zastupitelstvo královského horního města Příbrami schválilo nový řád pro ředitele kůru, kostelníky, kalkanta, hrobaře a zvoníka při kostele a hřbitovu v Příbrami. Počet zaměstnanců byl stanoven na jednoho ředitele kůru, dva kostelníky, jednoho kalkanta, dva hrobaře a jednoho zvoníka. Na místo zvoníka vyhlásilo město konkurz.

15. října 1815

Po ukončení napoleonských válek pozval kníže Karel Filip Schwarzenberg na své panství Orlík cara Alexandra I. V polovině října 1815 přijel car do Příbrami a ubytoval se v hostinci U Zeleného stromu na rynku (č. p. 124/I). Na památku byl v průjezdu domu umístěn nápis: „Alexandr I. císař ruský se svým komonstvem zde přenočoval dne 15. října 1815.“

19. října 1775

Dne 19. října 1775 prohlásili všichni příbramští poddaní, že budou robotovat podle robotního patentu Marie Terezie. Podle starého robotního způsobu museli vykonat celkem 9256 pracovních dní s potahem a 14 892 dní ruční (pěší) roboty. Podle nového patentu bylo robotních dní jen 5954 tažní a 5174 dní ruční roboty.

29. října 1935

Při rekonstrukci státní silnice byly u Bytízu nalezeny tři lidské kostry. Lékař ohledáním zjistil, že kosti leží v zemi déle než sto let a nebyla na nich nalezena žádná stopa násilí.

■ Tereza Pruchová

Státní oblastní archiv v Praze - Státní okresní archiv Příbram

POMŮCKY: APO, ARAAN, ENAK, POUK, AOMI	HASNICE	POLODRA- HOKAM	1.DÍL TAJENKY	◆	OTEC (KNIŽNĚ)	ZKR. SOU- HVĚZDÍ RYS	KELTSKÝ KNĚZ	2.DÍL TAJENKY	◆	TAHLE	LATIN. UMĚNÍ	3.DÍL TAJENKY	GUMOVÉ PŘEZUVKY	AMER. JEŠTĚR
ÚDER NOHOU				DOMÁCKÝ OLDŘICH					SIBÍRSKÝ LES					
FILIPÍNSKÁ SOPKA				PES NA STARÉM BĚLIDLE ANTICKÝ BAJKÁŘ					INDONES. ATOL NĚM. JEDNA					
MLÁDE RAKA					NO BIBLICKÝ OBR					VÝPLŮ OKEN MOC				
ŠTASTNĚ						AFRICKÝ PTÁK					ŽAL			
◆	FILC	ANGL. SYN BRVA				UDÁLOSTI CITO- SLOVCE DUPÁNÍ					SÍDLA SLUCHU			
PŘÁVNÍ KAUZA						INICÁLY LAWRENCE PULS					SNÍŽENÝ TÓN ČESTOVNÍ KANCELÁŘ (ZKR.)			
MPZ LAOSU				POSTEL (ZAST) ZNAČ. GONIOMETR. FUNKCE					ANGL. ESO DOMÁCKÝ OLGA			ZN. MOUKY	INIC. ZPĚVÁKA KRYLA	
HADÍ CITO- SLOVCE					PEVNÝ PODPALO- VAG MĚSÍC V ROCE					HLAS SLEPICE ČESKÁ POLIT. STRANA				
DĚLNÍK V TAVÍRNĚ						MODEL VW SPOR- TOVNÍ OBLEČENÍ					HLT ZÁPISNÍK			
◆	VÝDUMEK	ANEBO (ZAST) OTLOUCT					CHYBNĚ RUSKÝ SOUHLAS						VLÉTNUTÍ	JAPON. OSTROV
TĚLNÍ VYMĚŠEK				ČERVENÍ					STĚŽÍ					
TO I ONO (ZŘIDKA)				ŘÁDRO LINKA DŮVĚRY (ZKRATKA)					INIC. DEYLA	TRUP INIC. ANDER- LOVE				
ZAKVÍČENÍ VEPRE				ZMRZLA VODA			OPERNÍ PISEN					NÁZEV HLÁSKY "M"		
ZNAČKA KILOTUNY				ČÁSTI TÝDNE			◆ NĚM. ČLEN URČITÝ					TIHLE		

Vážení čtenáři, přinášíme vám pranostiku na říjen. Tajenka ze zpravodaje 9/2025: Když na Uršulu vítr duje, tuhou zimu ohlašuje. Knihu vyhrává pb.prochazkova@. Kniha je připravena v redakci k vyzvednutí.

Vyluštěnou tajenku můžete poslat e-mailem na adresu: kahan@pribram.eu. Čtenář/ka, jehož/jejíž správně vyluštěná tajenka bude doručena jako 16. v pořadí, od nás dostane pěknou knihu.

Zábor prostranství

Stavební a údržbové práce u nemovitostí si občas vyžadují potřebu postavení lešení či přístavení kontejneru na veřejně přístupné komunikaci či chodníku. V tomto případě je potřeba požádat o zvláštní užívání komunikace, které povoluje silničního hospodářství. Povolení musíte mít i v případě, že si potřebujete na veřejně přístupné komunikaci či chodníku u svých domů kvůli stavebním a údržbovým pracím postavit lešení, případně přistavit kontejner na odpad či stavební suť.

U schvalování žádosti se různí termíny. V případě, kdy je požadavek o zábor v zeleni, který schvaluje pouze Odbor silničního hospodářství, je termín vyřízení kratší, než když se jedná o zábor chodníku či komunikace. V tomto případě je totiž třeba k žádosti dodat také souhlas Policie ČR.

Žádost v elektronické podobě najdete na webových stránkách města pod záložkou Odboru silničního hospodářství, nebo je možné osobně si ji vyzvednout přímo v kanceláři odboru na adrese Příbram I, Gen. R. Tesaříka 19, 2. patro.

Připomínáme, že povolovacímu procesu podléhá také pořádání kulturních či sportovních akcí, umístění reklamních zařízení nebo stánků apod. ve veřejném prostoru. Co musíte udělat, když chcete povolení?

1. Zažádat o povolení doručením žádosti vč. příloh (osobně, poštou, datovou schránkou).
2. Uhradit poplatky: a) Správní poplatek za žádost o zvláštní užívání pozemní komunikace se řídí zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. b) Místní poplatek, který je odvislý od délky trvání zvláštního užívání.

■ **Eva Švehlová**
Městský úřad Příbram

inzerce

RE/MAX
SVĚTOVÁ ZNAČKA V REALITÁCH

PRODEJ BEZPEČNĚ A BEZ STAROSTÍ

PROFESIONÁLNÍ OPORA

RE/MAX
Power 2

MGR. KLÁRA ŠÍDOVÁ
CERTIFIKOVANÝ REALITNÍ MAKLER

 +420 728 525 474
 klara.sidova@re-max.cz

Zahradnická 550, Příbram III
<http://www.remax-czech.cz/power2>

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ČESKÁ
TRAVESTI SHOW
TECHTLE MECHTLE
SPECIÁLNÍ
NAROZENINOVÁ SHOW
DRAG SHOW

3. 11. 2025 PŘÍBRAM
Divadlo - estrádní sál
Vstupenky v prodeji
v síti Ticketportal
nebo online

www.techtlemechtlerevue.cz

NÁMĚSTÍ 17. LISTOPADU

2.-22. 10. výstava nominovaných děl ČCA 2025
(Česká cena za architekturu)

VOLEBNÍ MÍSTNOSTI

3. 10. 14.00–22.00 Volby do PS Parlamentu ČR
4. 10. 8.00–14.00 Volby do PS Parlamentu ČR

NÁMĚSTÍ T. G. MASARYKA 121

8. 10. 16.00 Zasedání ZM Příbram

DVOŘÁKOVO NÁBŘEŽÍ

4. 10. 8.00–12.00 Farmářské trhy
18. 10. 8.00–12.00 Farmářské trhy

NÁMĚSTÍ T. G. MASARYKA

18. 10. 11.00–22.00 Vinný košť & festival chutí

SBĚRNÝ DVŮR PŘÍBRAM

11. 10. 11.00–16.00 Burza květin

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM

24. 10. 9.00 Týden TIC 2025

DIVADLO A. DVOŘÁKA – VELKÁ SCÉNA

1. 10. 19.00 Kdyby tisíc klarinetů
9. 10. 19.00 Pes baskervillský
10. 10. 19.00 Pes baskervillský
12. 10. 19.00 Suity ¾
13. 10. 19.00 Dokonalá svatba
14. 10. 16.00 Pes baskervillský
15. 10. 19.00 Limonádový Joe
16. 10. 17.00 Jak zamést vraždu
17. 10. 17.00 Válka s mlouky
19. 10. 15.00 Pyšná princezna
21. 10. 19.00 Bílá nemoc
22. 10. 19.00 Hrdý Budžes
23. 10. 19.00 Cimbál Brothers při svíčkách
24. 10. 19.00 Dámy vpřed
29. 10. 10.00 Pes baskervillský
29. 10. 19.00 Brácha
30. 10. 19.00 Muzikály Josefa Vojtky – Tak trochu rockové
31. 10. 16.00 Kdyby tisíc klarinetů

DIVADLO A. DVOŘÁKA – KINO

2. 10. 19.00 Velká odvážná nádherná cesta
3. 10. 17.00 Pohádky tisíce a jedné noci
3. 10. 20.00 Uzel zla
4. 10. 16.00 Gábinin kouzelný domek ve filmu
4. 10. 19.00 Avatar: The Way of Water – 3D
5. 10. 16.00 Demon Slayer: Kimetsu no Yaiba
7. 10. 16.00 Pod parou
7. 10. 19.00 Franz
9. 10. 17.00 Fichtelberg
10. 10. 17.00 Gábinin kouzelný domek ve filmu
10. 10. 20.00 Tron: Ares
11. 10. 16.00 Websterovi: Příběhy na pavoučím vlákně
11. 10. 19.00 Jadwiga, čarodějnice z Beskyd
12. 10. 16.00 Tron: Ares – 3D
*V čase uzávěrky není další program kina
k dispozici, aktualizovaný je na webu.*

DIVADLO A. DVOŘÁKA – ESTRÁDNÍ SÁL

7. 10. 13.00 Babička roku 2025
15. 10. 19.00 Marie Rottrová – Galakonzert
31. 10. 20.00 Martina Pártlová

DIVADLO A. DVOŘÁKA – D-KLUB

5. 10. 19.00 Petr Rímský
7. 10. 19.00 Divokým Kurdistanem
8. 10. 19.00 Z dějin příbramských domů – Dům Holých, nám. T. G. Masaryka 144
11. 10. 18.00 Žlutou žábou do země modrého nebe
20. 10. 19.00 Kávárna U Nulté hodiny s Klárou Cibulkovou
31. 10. 19.00 Kávárna U Nulté hodiny s Renatou Drössler

DIVADLO A. DVOŘÁKA – FOYER

18. 10. 14.00 Prohlídka divadla
21. 10. 17.00 S Čapkem od robotů k mlokům

SVATÁ HORA

5. 10. 8.00 Říjnový koláč – dobročinná akce
5. 10. 14.00 Poslední nedělní varhanní půlhodinka – Pavel Šmolík
6. 10. 7.00 Výročí příchodu redemptoristů na Svatou Horu a převzetí duchovní správy 6. 10. 1861
11. 10. 10.00 Růžencová sobota
11. 10. 15.00 Malé filmové exercicie
25. 10. 10.00 Růžencová sobota

KNIHOVNA JANA DRDY

1. 10. 18.00 Speciální narozeninový
Knihovnický kvíz
2. 10. 19.00 Raven. Koncert k 125. výročí vzniku
první veřejné knihovny v Příbrami
3. 10. 18.00 Miroslav Hlaučo: Letnice. Setkání
se spisovatelem
4.–12. 10. Stroji času na stopě. Pátračka
v přírodě
5. 10. 15.00 Co je víc? Divadlo DamDam hraje
pro děti
6. 10. 17.00 Svědectví Starého zákona.
Přednáška Hany Tonzarové
7.–8. 10. 9.00–18.00 Podzimní výprodej knih
9. 10. 16.00 Objevte tisíce knih legálně
a zdarma – bez registrace a na pár
kliknutí. Webinar pro každého
14. 10. 7.45 Klub HP: Výlet do Zbiroha
15. a 22. 10. Digitální odysea. Kurz práce
s chytrým telefonem pro mírně pokročilé 65+
20. 10. 14.00 Klub HP: Mongolsko.
Cestovatelské vyprávění Kristýny Válkové
20. 10. 18.00 Knihovnický kvíz
21. 10. 8.30 a 10.00 BookStart: Ti otravní králíci.
Setkání pro nejmenší
21. 10. 17.00 Dějiny umění: Portrét. Přednáška
Jany Froňkové
23. 10. 8.30 Brain&Breakfast v Křižáku. Pavlína
Louženská: Vlny, které se blíží
27. 10. 16.30 Setkání genealogů

WALDORFSKÁ ŠKOLA

7. 10. 18.00 Janečkovo kvarteto Plzeň
21. 10. 18.00 Věra Müllerová – klavír, Codex
Temporis Příbram

GALERIE FRANTIŠKA DRTKOLA

Rastry, stíny, objemy – výstava fotografií Ondřeje
Příbyla a soch Jakuba Grece

HORNICKÉ MUZEUM

19. 10. 9.00 Běh pro republiku v Památníku
Vojna
28. 10. 10.00 Havířské šprýmování

JUNIOR KLUB

5. 10. Minidisco
15. 10. Podcast Přepište dějiny
18. 10. Gentiana
24. 10. Bert & Friends – České moře tour
31. 10. Día de Muertos

HOSPODA NA MARII

4. 10. 20.00 Depeche Mode party Příbram

PB BOWLING BAR NA CHMELNICI

3. 10. Jolly Joker and the Plastic Beatles of the
Universe + Různorohý
17. 10. Nástroj snahy

SENIOR POINT PŘÍBRAM

3. 10. Seniorská akademie

7. 10. Vycházka: Čapkova Strž
8. 10. Výlet: Neumětely
9. 10. Právní poradna (na základě přihlášení)
10. 10. Seniorská akademie – 2. ročník
14. 10. Turnaj v bowlingu
14. 10. Promítání v kině
16. 10. Výuka tance: country
17. 10. Seniorská akademie – 1. ročník, Domácí
násilí
21. 10. Turnaj v šipkách
22. 10. Praha: Exkurze na Letiště Václava Havla
22. 10. Podzimní (dušičkové) aranžmá
24. 10. Seniorská akademie – 2. ročník
27. 10. Informační schůzka od 13.00
28. 10. Turnaj v bowlingu
29. 10. Promítání: Jindřichův Hradec
30. 10. Výuka tance: country

FIT SENIOR – KLUBOVNA NA PŘÍKOPECH 103

1. 10. 9.30 Švadlenky s Mirkou (nový kurz)
2. 10. 9.30 Zdravotní jóga s prvky keltské –
zahájení kurzu
2. 10. 16.00 Technologie bez obav – zahájení
kurzu
3. 10. 10.30 Jóga s Kačkou – zahájení kurzu
6. 10. 10.00 Parkinson klub
7. 10. 9.30 Klub Makovička
7. 10. 13.00 Pletačky – levandulový pytlík
15. 10. Poznej svůj kraj – výlet
na Kladensko
20. 10. 10.00 Parkinson klub
21. 10. 9.30 Klub Makovička
21. 10. 13.00 Pletačky – květinová brož
22. 10. 10.00 Tvoření – podzimní girlanda
23. 10. 11.15 Logopedie Parkinson klub

FIT SENIOR – KLUBOVNA ŽEŽICKÁ 19

1. 10. 9.30 Mozkogym II
3. 10. 10.00 Taneční terapie
8. 10. 15.00 Šachový klub
10. 10. 10.00 Zpívání s kytarou
13. 10. 10.00 Tvoření: podzimní svícen
14. 10. 9.30 Mozkogym I
14. 10. 13.00 Pletačky II – levandulový pytlík
15. 10. 9.30 Mozkogym II
17. 10. 10.00 Taneční terapie
22. 10. 15.00 Šachový klub
29. 10. 9.30 Mozkogym II
31. 10. 10.00 Taneční terapie

KLUB ZDRAVÍ

15. 10. 17.30 Jak posílit imunitu

SPORTOVNÍ HALA

4. a 5. 10. Festival rostlin – rostlinný market

SPORTOVNÍ HALA – VOLEJBAL

23. 10. Trox Příbram × Aero Odolena Voda
30. 10. Trox Příbram × VK ČEZ Karlovarsko

STADION NA LITAVCE

17. 10. FK Příbram × SK Artis Brno
24. 10. FK Příbram × MFK Chrudim

STADION NA LITAVCE

2. 10. HC Příbram × HC Děčín
9. 10. HC Příbram × HC Benátky n. Jizerou
16. 10. HC Příbram × Mostečtí lvi
23. 10. HC Příbram × HC Stadion Cheb
30. 10. HC Příbram × HC Wikov Hronov

BRDSKÝ BĚŽECKÝ POHÁR

4. 10. Běh města Příbrami
11. 10. Běh Bukovem
18. 10. Malá krivoklátská
19. 10. Příbramský půlmaraton

Divadlo A. Dvořáka Příbram

Pes baskervillský

Autor **Ken Ludwig** | Režie **Petr Smýczek**

premiéra **9. a 10. října 2025** | 19:00
reprízy **14. a 29. října 2025**

Další termíny najdete na divadlopribram.eu

Inscenace vznikla za podpory Středočeského kraje a MK ČR.

MĚSTO PŘÍBRAM

WWW.VYKUPKOVU.EU

OBECNICKÁ 365, PŘÍBRAM IV
(NAD PNEUSERVISEM - U KOLEJÍ)

Po - Pá: 7:00 - 17:00 hod.

So: 7:00 - 14:00 hod.

tel.: 778 055 083

STŘELTE SVŮJ ODPAD